

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace
Studijní obor: Biologie a ochrana zájmových organismů
Katedra: Katedra biologických disciplín
Vedoucí katedry: doc. RNDr. Ing. Josef Rajchard, Ph.D

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Návrh optimalizace turistických tras
v CHKO Labské pískovce**

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.

Autor diplomové práce: Bc. Zdenka Benčíková

České Budějovice, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma: „Návrh optimalizace turistických tras v CHKO Labské pískovce“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Zdenka Benčíková

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. Josefu Navrátilovi Ph.D. za cenné rady, odbornou pomoc, trpělivost a čas strávený při konzultacích. Dále děkuji Václavu Ničovi za odbornou pomoc a cenné rady. V neposlední radě děkuji své rodině, která mi byla po celou dobu oporou.

Abstrakt

Cílem této práce je rešeršní zpracování cestovního ruchu, jeho problematiky a ochrany přírody. Dále se práce zabývá analýzou turistických tras v CHKO Labské pískovce, vytyčením potenciálními atraktivit a návrhem nových turistických tras v této lokalitě. Analýza zahrnuje všechny turistické trasy v této lokalitě podle barevného turistického rozlišení tras. Návrh nových turistických tras byl tvořen s ohledem na ochranu přírody a tak, aby zároveň návštěvníkům co nejvíc přiblížil okolní prostředí. Návrh zahrnuje nové i turisticky často navštěvované atraktivit. Přínosem tohoto návrhu může být zvýšení atraktivity okresu a příliv nových turistů.

Klíčová slova: cestovní ruch, ochrana přírody, turistická trasa, analýza turistických tras, turistika, turistické atraktivit, NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce, Děčín.

Abstract

The objective of this diploma thesis is search processing of tourism, his problematics and protection of the nature. In the other part this thesis deal with analysis of hiking trail in Labske piskovce PLA in focus of potential attractive with proposal of new hiking trails in this location. Analysis containe all hiking trails in this location according to colored tourism distinction of trails. Proposal of new hiking trails was formed with regard on protection of nature thus at the same time was surrounding area approached for visitors as much as possible. Proposal comprise new and turisty often attended attractiveness. This proposal can produce increase of attractiveness in this district and the influx of new tourists.

Keywords: tourism, protection of the nature, hiking trail, analysis of hiking trails, hiking, tourist attractions, Bohemian Switzerland National Park, Labske piskovce PLA, Decin

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Literární rešerše	9
2.1	Ochrana přírody a krajiny v ČR	9
2.2	Velkoplošná ochrana přírody a krajiny v ČR.....	10
2.2.1	Chráněná krajinná oblast	10
2.2.2	Národní park.....	13
2.3	Cestovní ruch.....	15
2.3.1	Historie cestovního ruchu.....	18
2.3.2	Rajonizace cestovního ruchu.....	19
2.3.3	Problematika cestovního ruchu v chráněných územích přírody .	20
2.3.4	Turistické trasy	24
2.3.5	Turistické trasy a různé typy turistiky	27
2.4	Charakteristika sledované oblasti	29
2.4.1	CHKO Labské pískovce	29
3	Metodika	38
4	Výsledky	40
4.1	Analýza turistických tras v CHKO Labské pískovce	40
4.2	Seznam potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce	42
4.3	Variantní řešení stávajících a nových tras v CHKO Labské pískovce	43
4.3.1	Trasa 1	43
4.3.2	Trasa 2	44
4.3.3	Trasa 3	45
4.3.4	Trasa 4	47
4.3.5	Trasa 5	48
4.3.6	Trasa 6	50
4.3.7	Trasa 7	52

4.3.8	Trasa 8	53
4.3.9	Trasa 9	55
4.3.10	Trasa 10	56
5	Diskuze	58
6	Závěr	60
7	Seznam použitých zdrojů	62
8	Seznam obrázků, tabulek a grafů	72
8.1	Seznam obrázků	72
8.2	Seznam tabulek	72
8.3	Seznam grafů	72
9	Seznam použitých zkratek	73
10	Přílohy	74
10.1	Seznam příloh	74

1 Úvod

Cestovní ruch ve spojení s ochranou přírody je v poslední době velice diskutovaným tématem. Relativně snadné cestování každoročně umožňuje pohyb velkého počtu lidí. S nárůstem cestovního ruchu vzrůstá obava o zachování přírodního bohatství pro další generace. To je způsobené aktivitami spojenými s cestovním ruchem. Národní parky a společně s nimi chráněné krajinné oblasti jsou všeobecně jedny z nejvýznamnějších lokalit trávení času lidské společnosti. Proto je velice důležité se zabývat problematikou a následným řešením koexistence lidské společnosti s přírodou, nejen v České republice, ale i ve světě.

Jedna z mnoha možností řešení problému je tvorba turistických tras. Tyto trasy jsou tvořeny ve snaze eliminovat prostorové problémy cestovního ruchu ve vztahu s ochranou přírody. Vytvořením turistických tras může docházet k rozložení turistického zatížení některých oblastí, zároveň však dochází k zvýšení povědomí nebo zvýraznění různých atraktivit. Některé turistické trasy jsou doplněny o informace týkající se dané lokality a mohou informovat nejen o daném místě, ale i přispět k environmentálnímu vzdělávání návštěvníka a tím eliminovat nežádoucí dopady při jeho chování v přírodě.

CHKO Labské pískovce byla vyhlášena dne 27. června 1972. Jedná se o turisticky velice vyhledávanou oblast a je protkána řadou turistických tras. Geomorfologická členitost se subatlantským charakterem klimatu umožnila život řady vzácných a jedinečných rostlinných i živočišných druhů. Charakteristický pro tuto oblast je pískovcový reliéf s vysokým počtem skalních útvarů, který je jedinečný nejen v České republice, ale i v Evropě.

Tématem této diplomové práce je posouzení významu stezek v rozvoji cestovního ruchu v rámci ochrany přírody. Hlavním cílem je návrh optimalizace turistických tras na základě analýzy stávajících turistických tras a vytvoření seznamu potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce. Návrh nových turistických tras zahrnuje nové i turisticky běžně navštěvované atraktivity. Je vytvořen tak, aby přilákal nové turisty, zvýšil ekonomiku i atraktivitu kraje a zároveň eliminoval degradaci prostředí a jiné nepříznivé dopady spojené s nárůstem cestovního ruchu. Tyto faktory jsou důležité pro zachování přírodní hodnoty i pro budoucí generace.

2 Literární rešerše

2.1 Ochrana přírody a krajiny v ČR

V České republice je ochrana přírody a krajiny zajišťována zákonem České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Ten prošel novelou, její přijetí bylo 1.3.2017 a v platnost vešla 1.6.2017.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 2, obsahuje:

„Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny“.

„Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména

- a) ochranou a vytvářením územního systému ekologické stability krajiny,*
- b) obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení,*
- c) ochranou vybraných nalezišť nerostů, paleontologických nálezů a geomorfologických a geologických jevů i zvláštní ochranou vybraných nerostů,*
- d) ochranou dřevin rostoucích mimo les,*
- e) vytvářením sítě zvláště chráněných území a péčí o ně,*
- f) účasti na tvorbě a schvalování lesních hospodářských plánů s cílem zajistit ekologicky vhodné lesní hospodaření,*
- g) spoluúčasti v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny,*
- h) účasti na ochraně půdního fondu, zejména při pozemkových úpravách,*
- i) ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů,*

j) obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny,

k) ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace“.

Ochranu přírody, lze shrnout do třech bodů:

Prvním je obecná ochrana území. Týká se ochrany celé krajiny a její realizaci zajišťují: územní systém ekologické stability (ÚSES), významné krajinné prvky (VKP), ochrana krajinného rázu a přechodně chráněné plochy (PCHP).

Druhým je obecná ochrana rostlin a živočichů. Týká se všech druhů na území České republiky. Zvířata nesmí být rušena při vyvádění mláďat, rostliny se nesmí ničit. Obecně nesmí dojít k činnosti, která by jakkoliv mohla narušit nebo ohrozit jejich existenci. Zákon o ochraně dřevin samostatně upravuje ochranu chráněných dřevin před poškozováním a ničením. Volně žijící ptáci mají též specifickou součást jejich ochrany.

Třetím je obecná ochrana neživé přírody nebo krajiny, zahrnuje ochranu paleontologických nálezů, jeskyní a přírodních jevů na povrchu. Příkladem přírodního jevu na povrchu jsou krasové závrtky, škrapy, ponory a vývěry krasových vod (AOPK ČR, 2017c; KOLÁŘ, *ET AL.*, 2012).

2.2 Velkoplošná ochrana přírody a krajiny v ČR

V České republice rozlišuje dva typy území, které jsou zahrnuty pod velkoplošnou ochranou přírody. Rozdělujeme je podle přírodních a krajinných hodnot na několik kategorií ochrany přírody, ty nejhodnotnější zasluhují tu nejprísnější ochranu. Národní parky (NP) spadají pod nejprísnější stupeň ochrany, chráněné krajinné oblasti (CHKO) pod mírnější stupeň ochrany (KOLÁŘ, *ET AL.*, 2012).

2.2.1 Chráněná krajinná oblast

Chráněnou krajinnou oblastí, podle definice zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 25, je území s harmonicky utvářenou krajinou, vyvinutým reliéfem, přirozenými ekosystémy lesů, trvalými travními porosty, většinovým zastoupením dřevin a dochovanými památkami historického osídlení, které mají v této oblasti významný podíl.

Činnost spojená s hospodářským využíváním musí být konána tak, aby docházelo k zachování, udržení a zlepšení přírodních poměrů spojených s ekologickou funkcí území. To se řídí dle zón odstupňované ochrany. Přípustné je využití za účelem rekreace, opět pouze v rámci, který nijak nebude poškozovat přírodní hodnoty CHKO.

Bližší ochranné podmínky a poslání území je vyhlášováno vládou České republiky v podobě nařízení.

Tento zákon stanovuje podrobnosti k celému území chráněných krajinných oblastí v § 25-28. Limity hospodaření a jiného využívání přírodního potenciálu určuje členění území CHKO do tří až čtyř zón podle odstupňované ochrany. Nejprísnejší režim ochrany je stanoven pro první zónu, což jsou maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ). Na území České republiky je 24 CHKO, které spadají pod regionální pracoviště správy AOPK ČR (AOPK ČR, 2017d).

Tabulka 1: Přehled a rozloha chráněných krajinných oblastí

Chráněna krajinná oblast	Datum vyhlášení	Rozloha (ha)
Český les	1.8. 2005	47 300
Železné hory	27.3. 1991	28 400
Poodří	27.3. 1991	8 100
Broumovsko	27.3. 1991	41 000
Litovelské Pomoraví	29.10. 1990	9 300
Blanský les	8.12. 1989	21 200
Blaník	29.12. 1981	4 100
Bílé Karpaty	3.11. 1980	74 600
Třeboňsko	15.11. 1979	62 800
Křivoklátsko	24.11. 1978	63 000
Pálava	19.3. 1976	8 300
Lužické hory	19.3. 1976	26 400
Kokořínsko	19.3. 1976	27 200
České Středohoří	19.3. 1976	106 300
Slavkovský les	3.5. 1974	60 600
Beskydy	5.3. 1973	116 000
Labské pískovce	27.6. 1972	25 000
Český Kras	12.4. 1972	13 000
Žďárské vrchy	25.5. 1970	70 900
Orlické hory	28.12. 1969	20 400
Jeseníky	19.6. 1969	74 000
Jizerské hory	8.12. 1967	36 800
Šumava	27.12. 1963	99 624
Moravský kras	4.7. 1956	9 200
Český Ráj	1.3. 1955	18 100

Zdroj: Vlastní sestavení

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 26 definuje základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí v tomto znění:

„Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

- a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,*
- b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,*
- c) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,*
- d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,*
- e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,*
- f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,*
- g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,*
- h) provádět chemický posyp cest,*
- i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti“.*

„Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) umisťovat a povolovat nové stavby,*
- b) povolovat a měnit využití území,*
- c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinnou oblast,*
- d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,*
- e) těžit nerosty a humolity“.*

„Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) *hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,*
- b) *zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,*
- c) *pořádat soutěže na jízdních kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody“.*

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 27 definuje členění území chráněných krajinných oblastí v tomto znění:

„K bližšímu určení způsobu ochrany přírody chráněných krajinných oblastí se vymezují zpravidla 4, nejméně však 3 zóny odstupňované ochrany přírody; první zóna má nejprísrnější režim ochrany. Podrobnější režim zón ochrany přírody chráněných krajinných oblastí upravuje právní předpis, kterým se chráněná krajinná oblast vyhláší.“

„Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.“

2.2.2 Národní park

Národním parkem, podle definice zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 15, je rozlehlé území, které je výjimečné v národním nebo mezinárodním měřítku. Živočiškové a rostliny s ekosystémy, na kterých se vyskytují, zde mají neobyčejný význam z hlediska ekologie, vědy či výchovy a jsou minimálně nebo vůbec ovlivněné lidskou činností.

Národním parkem se může stát jen to území, které bylo sledováno s vědeckými nebo výchovnými cíli. Jakékoliv využití musí být učiněno tak, aby došlo k zachování a zlepšení přírodních poměrů.

Cílem je ochrana, zachování nebo obnova přirozených ekosystémů, totéž platí pro zbývající územní ekosystémy národního parku, které jsou antropogenně podmíněny a mají významnou biologickou rozmanitost. Na převažující ploše přirozených ekosystému nesmí docházet k rušení průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice.

Uskutečňovat cíle ochrany, využívat území k trvale udržitelnému rozvoji, vzdělávání, výchově, výzkumu, šetrnému turismu je hlavním posláním národních parků, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany.

Bližší ochranné podmínky jsou vyhlášené tímto zákonem.

Tento zákon stanovuje podrobnosti k celému území národních parků v § 15-23. Nalezneme zde základní ochranné podmínky a bližší ochranné podmínky v souvislosti se specifitami jednotlivých NP. Člení území národních parků do čtyř zón odstupňované ochrany, které se dělí dle cílů ochrany a stavu ekosystémů (tabulka 2). Jsou členěny podle stupně ochrany, nejprísnejší režim ochrany je stanoven pro I. zónu (AOPK ČR, 2017d). Další možností je vyhlášení tzv. ochranného pásma. Toto pásmo se vyhraní okolo NP a může zde být omezena nebo zakázána činnosti, která by mohla ohrozit nebo narušit území národního parku (KOLÁŘ, *ET AL.*, 2012).

Tabulka 2: Zóny odstupňované ochrany

Číslo zóny	Typ zóny
I.	zóna přírodní
II.	zóna přírodě blízká
III.	zóna soustředěné péče o přírodu
IV.	zóna kulturní krajiny

Zdroj: Vlastní sestavení

Na území České republiky se nachází čtyři národní parky (tabulka 3), národní park České Švýcarsko, Šumava, Podyjí Krkonoše a zaujímají rozlohu 119 500 ha (1,51 % území), (AOPK ČR, 2017d).

Tabulka 3: Přehled a rozloha národních parků

Národní park	Vyhlášení	Rozloha (ha)
České Švýcarsko	1.1. 2000	7 900
Krkonoše	17.5. 1963	36 300
Podyjí	1.6. 1991	6 300
Šumava	20.3. 1991	69 000

Zdroj: Vlastní sestavení

2.3 Cestovní ruch

Vymezení pojmu „cestovní ruch“ podle UNWTO (United Nations World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu), definuje:

- cestovní ruch, jako činnost osob cestujících do míst a pobývajících na místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden rok, za účelem trávení volného času a služebních cest, osoba z toho nesmí těžit žádný zisk;
- cestovní ruch, jako mnohostranné odvětví, které zahrnuje dopravu, poskytuje ubytování, stravování, služby cestovních kanceláří a agentur, průvodcovské služby, turistická zařízení, turistické informační systémy a další infrastrukturu nebo jiné služby cestovního ruchu.

Cestovní ruch každoročně dává možnost pohybu lidské společnosti a je významným společensko-ekonomickým jevem. Jedná se o třetí největší odvětví exportu ve světovém měřítku. Využívá se zejména za účelem poznávání, rekreace nebo dovolené (HESKOVÁ, 2006). Cestovní ruch má pod sebou celou řadu odvětví. Je spojen s odvětvími jako je stravování, ubytování, doprava, stavebnictví a kultura (CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001, 2002). A nejen to, je spjat s několika vědními disciplínami. Podle typu zájmu jsou i blíže k tomu zaměřeny. Ekonomie zkoumá ekonomické aspekty, geografie teritoriální, psychologie psychiku návštěvníků a sociologie společnost zaměřenou na sociální chování (GÚČÍK A KOL., 2004). Limitním faktorem pro rozvoj cestovního ruchu je lokalizační činitel. Ten rozhoduje o využití konkrétních oblastí podle přírodních možností s ohledem na společenské a kulturně-historické atraktivity. Přírodní činitele mají relativně neměnný trvalý charakter a mohou být z hlediska dalšího rozvoje hodnocené za kladné či nekladné (HAMARNEHOVÁ, 2008). Hodnocení cestovního ruchu je ovlivněno nejen celkovým vzhledem prostředí, ale i personálem pracujícím v toto odvětví (ORIEŠKA, MELICHÁREK, 1999).

Česká republika disponuje mnoha přírodními a společenskými činiteli. O přírodní činitele se postarala zejména geologická různorodost, klimatické a půdní podmínky. To umožnilo vývoj mnoha zajímavých druhů rostlin a živočichů. Oblasti položené do výšky 300 metrů nad mořem, byly přeměněny na louky a pole z původních stepních či lesostepních porostů. Výše položené oblasti jsou typické pro zastoupení lesního porostu (listnaté, smíšené a jehličnaté lesy), které se rozkládají až

na 33 % rozlohy ČR. Na základě těchto faktů došlo k zřízení 4 NP a mnoha CHKO. Společenské činitele zastupuje mnoho kulturně-historických památek. Jedná se zhruba o 36 000 objektů (HAMARNEHOVÁ, 2008).

Propagace cestovního ruchu je pod hlavičkou Ministerstva pro místní rozvoj. Konkrétně se jedná o Českou centrálu cestovního ruchu, která je příspěvkovou organizací. Centrála cestovního ruchu byla zřízena 1.4.1993. Zajišťuje koordinaci propagace, vytváří marketingové strategie, zkoumá poptávku a zajišťuje zpětnou vazbu. Vše ve spojitosti mezi Českou republikou a zahraničím. Dále se zabývá odbornou pomocí, organizací regionálních dnů, přidělováním grantů a finančním zajištěním v různých regionech. Podrobnější informace lze nalézt na webové stránce www.cccr-info.cz (CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001, 2002).

Podle zaměření aktivit, lze cestovní ruch rozdělit do několika forem. Zejména se bere v potaz účastníkovi záliby, věk, motiv nebo způsob dopravy (tabulka 4). Vše je spojeno s uspokojením určitých potřeb (ČERTÍK, 2000).

Tabulka 4: Formy cestovního ruchu

Forma	Stručná charakteristika
Rekreační	Obnova duševních a fyzických sil člověka.
Kulturně-poznávací	Návštěva historických a kulturních objektů a akcí.
Lázeňsko-léčebná	Rekreační a léčebné pobyty v lázních.
Sportovně-rekreační	Sportovně zaměřené pobyty.
Profesní motivy	Kongresová turistika, účast na veletrzích a výstavách, obchodní cesty, incentivní turistika.
Seniorská	Seniory vyhledávaná turistika.
Mládežnická	Klientela s perspektivou opakovaných cest.
Venkovská turistika (agroturistika, ekoturistika)	Ekologická a regenerační funkce člověka.
Jiné	Turistika nákupní, průmyslová, náboženská, dobrodružná nebo lovecká.

Zdroj: (ČERTÍK, 2000), vlastní sestavení

Další rozdělení je podle některých druhů aktivit (tabulka 5), při jejichž rozvoji lze využít přírodní a kulturní dědictví. Tyto aktivity jsou označovány jako nespolečenské a měly by být plánované pouze s ohledem na šetrné životní prostředí (VITÁKOVÁ, 2007).

Tabulka 5: *Formy cestovního ruchu, dle aktivit*

Forma	Aktivita
Přírodní	procházky, pěší turistika, cykloturistika; prohlídky pamětihodností a outdoorová turistika, pozorování přírodních krás; pozorování života v přírodě: pozorování ptáků, velryb, aj.; návštěvy přírodních rezervací a parků; plavání, vodní sporty, sjíždění řek, lyžování, jízda na koni, plachtění; lov, rybolov, sběr lesních plodů; účast na ochraně přírody.
Dobrodružný	jízda na psím spřežení, lyžování, jízda na motorových saních; rafting na divoké vodě, surfing, horolezectví, jízda na horských kolech, paragliding; orientační závody, vytváření vůdcovských schopností.
Vzdělávací	terénní kurzy na ochranu přírody, identifikace živočišných druhů, rehabilitace; kurzy zabývající se místní kuchyní, malováním, jazyky, fotografií; získávání poznatků o místní historii, umění, přírodním a kulturním dědictví.
Kulturní	festivally a jiné společenské události, hostiny; hudba, divadlo, soutěže, vystoupení; život na vesnici a venkově (např. farmy, nedělní trhy); gastronomie, návštěva a ochutnávka místních produktů; prohlídka pamětihodností, vesnických staveb a "atmosféra"; návštěva historických a náboženských památek nebo typických krajových staveb, zřícenin apod.; známí lidé žijící v kraj.

Zdroj: (VITÁKOVÁ, 2007), vlastní sestavení

Pokud se na cestovní ruch podíváme, jako na systém, rozpoznáváme jeho dva hlavní podsystémy. Subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu. Subjektem cestovního ruchu je chápán účastník cestovního ruchu. Pro toho účastníka existuje spousta druhů pojmenování, jako například návštěvník, turista nebo výletník, tyto pojmy nejsou však rovnocenné. Všeobecně lze tedy říci, že se jedná o účastníka cestovního ruchu, který změnil místo trvalého pobytu, dočasně cestuje, pobývá nebo provozuje nevýdělečnou činnost na cestovním ruchu. Objektem cestovního ruchu je chápáno místo (destinace), které je využito za účelem změny pobytu (HESKOVÁ, 2006).

Vymezení pojmů (ČERTÍK, 2000):

„Turista – návštěvník, který v navštíveném místě alespoň 1x přenocuje; podle místa trvalého pobytu rozlišujeme domácí a zahraniční turisty“.

„Výletní – účastník cestovního ruchu, který v navštíveném místě ani jedno nepřespí“.

“Návštěvník – turista nebo výletník“.

2.3.1 Historie cestovního ruchu

Cestovatele známe již z dávného věku. Příkladem jsou staří Egypťané a Římané, kteří podnikali dlouhé cesty a využívali k tomu místní obyvatele, znalce a organizátory cest. První historický popis části země nalezneme z let 484–425 př. n. l. S příchodem novověku se stalo cestování spíše významným pro sortu lidí z bohatších vrstev. Postupně došlo k tištění průvodců, kde důležité informace byly čerpány od obchodníků, kteří přispěli svými popisy a radami z cest. Teprve v roce 1841 se začíná mluvit o novodobém cestovním ruchu. Zásadní byl rozvoj dopravy – železniční a plavební na přelomu 19. a 20. století (HLADKÁ, 1997). Mezi světovými válkami docházelo k investicím do cestovního ruchu, samotný vývoj však začal po 2. světové válce. Chudší vrstvy společnosti se spíše věnovaly domácímu cestovnímu ruchu, naopak bohatší vrstvy podnikaly dlouhodobější a výjezdové cesty. Docházelo k rozvoji trampingu, chataření nebo chalupaření, které v ostatních zemích nemělo obdoby. Vše bylo ovlivněno životní úrovní a značně omezenou nabídkou. Po roce 1989 došlo k velkému vzestupu v oblasti cestovního ruchu. Vzrostl nejen zájem zahraničních návštěvníků, ale i naopak zájem našich občanů o poznání jiných zemí. Vše bylo usnadněno i kvůli otevření hranic a došlo tak k odstranění administrativních překážek spojených s výjezdy/příjezdy (ČERTÍK, 2000). Významný vliv měla i průmyslová revoluce spojená se změnami společnosti. Lidé odcházeli za prací do měst, potřebou vzdělání spojenou s osvojením nových výrobních procesů, touhou poznávat dosud nepoznané (PETRŮ, 1999). Činnosti společnosti byly ovlivněny nejen průmyslovou revolucí, technickými, ekonomickými a sociálními podmínkami, ale později také možností svobodného pohybu, volného času, kupní silou a uspokojení jiných potřeb. V této spojitosti došlo k vybudování nových zařízení (dopravní, ubytovací, restaurační, sportovní, rekreační, zábavní) navázané na cestovní ruch (HESKOVÁ, 2006). Naopak se objevila potřeba opětovného spojení s přírodou,

regenerace a poznávání nových lidí (PETRŮ, 1999). Docházelo k postupnému prolnutí cestovního ruchu se sociálními sférami (HLADKÁ, 1997). Rozvoj je spojen i se státní politikou. Značný rozvoj infrastruktury cestovního ruchu byl zaznamenán v letech 1991-2001. V tomto období docházelo ke zkvalitnění ubytovacích zařízení, výstavbě silničních sítí, budování nových cyklostezek a podobně (CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001, 2002).

2.3.2 Rajonizace cestovního ruchu

Již v 50 letech koncem minulého století byla snaha o vytvoření první rajonizace cestovního ruchu u nás. Členění turistického potencialu ve vztahu s hodnocením potencialu cestovního ruchu, jakožto územních celků České republiky, má u nás poměrně dlouholetou tradici. Bylo téměř jasné, že Česká republika se stane významnou z hlediska cestovního ruchu a turistiky, a to kvůli bohatému historickému, kulturnímu a přírodnímu bohatství. V roce 1962 se stal dokument „Rajonizace cestovního ruchu“ závazným pro orgány státní správy a organizace spojené s cestovním ruchem v Československu. Tento dokument byl vypracován v letech 1960-1961 Státním ústavem pro rajónové plánování. Na základě tohoto dokumentu byla Česká republika rozdělena do 47 oblastí podle podmínek cestovního ruchu spojených s přírodními a antropogenními podmínkami, které byly označeny jako vhodné pro cestovní ruch. Postupem času se začala zvedat poptávka po cestovním ruchu spojená se stoupající koncentrací obyvatelstva v městských sídlech, zvyšující se úroveň obyvatelstva, vzrůstajícím zájmem o možnostech trávení volného času a poptávkou po rekreaci. To vedlo k aktualizaci a přehodnocení dokumentu, který v roce 1981 schválila vláda ČSR. Rok poté, 1982, došlo Vládním výborem pro cestovní ruch ČSR ke schválení Směrnice pro realizaci rajonizace cestovního ruchu ČSR. S významným rozvojem země došlo k dalším zásadním změnám. Na konci devadesátých let byla předložena Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR (1999), která byla v roce 2002 aktualizována. Jedním z příkladů, zde byl požadavek, aby se při hodnocení potencialu cestovního ruchu ČR bral ohled na stav životního prostředí a tyto informace byly využity při plánování aktivit na území. Mnoho dalších dokumentů zabývajících se cestovním ruchem, které byly vládou ČR přijaty, se staly základem pro zpracování dokumentu Operační program Cestovního ruchu a lázeňství (OP CRL, 2002). Tento dokument byl vytvořen tak, aby vytvořil z ČR atraktivní, konkurenceschopnou a stabilizovanou evropskou destinaci. Společně s ním začali

vznikat i regionální a lokální dokumenty. V roce 2001 byl Ústavem územního rozvoje v Brně zpracován projekt „Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR“ pro MMR ČR. Obsahuje určitý pokus ČR o členění turistického potenciálu země. Problémem těchto dokumentů je však omezená komplexní schopnost a metodické nejednotnosti při řešení základních otázek (VYSTOUPIL, 2007). V roce 2002 byl schválen státní program pro podporu cestovního ruchu a jeho hlavním úkolem byla investiční podpora, která směřovala do klíčových oblastí cestovního ruchu. Ve spojitosti s tímto dokumentem vznikla první analýza území České republiky, která se zabývala využitelností pro cestovní ruch (CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001, 2002).

2.3.3 Problematika cestovního ruchu v chráněných územích přírody

Cestovní ruch spjatý s přírodou je často popisován, jako jeden z nejrychleji rostoucích odvětví největšího světového průmyslu. Vytváří potenciál v získávání finančních prostředků zapojením lidí do životního prostředí, což je značným důvodem pro jeho zachování. Rychlý růst je spojen převážně s významnou vahou ekonomiky, což je někdy v rozporu se snahou o zachování biologické rozmanitosti (BALMFORD, *ET AL.*, 2009). Ke komplikacím dochází v ochraně krajiny a ekosystémů s aktivitami spojené s cestovním ruchem. Dát dohromady tyto dva aspekty je velice složité, nejen v České republice, ale i ve světě (FREDMAN & SANDEL, 2009; VÍTEK & PEŠOUT, 2010). V této souvislosti je mnohdy široce rozšířena zcela fádňí obava, že lidé budou stále více izolováni od přírody (BALMFORD, *ET AL.*, 2009). Vztah přírody a člověka je poměrně komplikovaný. Jedná se o prospěšné vnímání přírody s ohledem na přírodní zdroje až po jejich uznání jako hodnotu. Chráněné oblasti představují kompromis mezi dvěma perspektivami. První je relativně naléhavá ochrana přírody a druhou jsou historicky vyvinuté regionální postupy zabývající se využíváním půdy. Kompromisem je vznik a vedení konkrétní chráněné krajinné oblasti (STOLL-KLEEMAN, 2001; MOSE, 2007; HUBER, *ET AL.*, 2013). Rozdílný finanční stav, politické sklony a historie v různých zemích vedli k rozvoji různých přístupů k řízení vzájemného sjednocení a podpory v oblasti rekreace a cestovního ruchu v parcích a chráněných oblastech. Tomu odpovídá i studie, kde bylo porovnáno několik modelů, u kterých, bylo hodnocené toto vzájemné sjednocení. Nejlépe hodnoceným modelem byl veřejný, neziskový model. Dalším na vyšší úrovni z hlediska ideálů dobré správy byl model neziskových organizací s uplatňovanými

kritériem řízení, osobami s vysokou angažovaností. Naopak, modely s vysokým stupněm ziskových operací byly nižší. Nejnižším pořadím byl model domorodého a vládního modelu (EAGLES, 2009). Ochrana přírody a krajiny je ve vztahu s cestovním ruchem velice komplexní a je propojena mnohými vzájemnými vazbami. Hlavním faktorem je v těchto vazbách samotný účastník cestovního ruchu. Účastník svým chováním ovlivňuje vztah mezi těmito dvěma objekty, vytváří nabídku a je hlavním poškozovatelem prostředí chráněných míst (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2014). Lokalita, kterou návštěvník navštíví a zaujme ho, umožní uchování vzpomínek k tomuto místu ve své mysli a může to být další důvod, proč se vrátí zpět na toto místo nebo o něm někomu řekne (FORET & FORETOVÁ, 2001).

Nejvíce ohroženými místy jsou CHKO a NP, obecně lze říci, že se jedná o velkoplošně chráněná území (HALL & PAGE, 2006). Složky přírodního prostředí a jejich rekreační hodnota jsou negativně ovlivňovány z důvodu využívání přírodních zdrojů a nárůstem turistiky v chráněných krajinných oblastech nebo národních parcích (VYSTOUPIL, 2006). Právě tyto zvláště chráněná území přírody jsou lidskou činností minimálně zasažena a jsou označována jako „přírodní báze“ (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2015). Lákají z důvodu opuštění od městského života, jedinečnou krajinou s ekosystémy a využívána jsou za účelem trávení volného času (BALMFORD, *ET AL.*, 2009) neboli za účelem relaxace (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2015). Atraktivita prostředí ovlivňuje rozvoj cestovního ruchu. Lokalita může disponovat různými atraktivitami, například kulturně-historické nebo přírodní zajímavosti. Jedná se především o skalní věže, okna a města, údolí, jeskyně, propasti, ledovcové doliny a kotle, soutěsky, vodopády, vývěry pramenů, toky řek, jezera, mokřady, rašeliniště, lesní plochy a podobně. Všeobecně se jedná o přitažlivé lokality. Svou pozornost strhávají i lokality se vzácně se vyskytujícími druhy z rostlinné i živočišné říše. Vlivem člověka je na životní prostředí vyvíjen stále větší tlak a do budoucna bude jeho kvalita ovlivňovat další rozvoj (VYSTOUPIL, 2006). Dalším problémem v CHKO jsou intenzivní lesnické postupy, skalní lezení, neregulované kempování a čistota vody v Labi (BENDA & MAREK, 1995). Proto má velký význam ochrana přírody nejen vzhledem k rozvíjejícímu se cestovnímu ruchu (VYSTOUPIL, 2006). Zásadním problémem je poškozování území způsobené velkým množstvím návštěvníků (PICKERING, 2010). Vzhledem k tomu je v poslední době návštěvnost monitorována, a to zejména správami chráněných krajinných oblastí a národních parků (KALA & SALOV, 2010,

KOS, 2010). To vše vedlo k vytvoření několika typů šetrného cestovního ruchu za účel podpory prostředí (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2014). Interpretace životního prostředí je chápána, jako prostředek udržitelného cestovního ruchu. Je chválen z důvodu ohledu na prospěch místních obyvatel, turistů, životního prostředí a dále také minimalizuje negativní sociální a environmentální dopady vytvořením pro-environmentálních postojů (POUDEL & NYAUPANE, 2013). Vývoj vhodné infrastruktury cestovního ruchu je důležitý pro chráněná území, která umožňují přístup veřejnosti za účelem využití cestovního ruchu. Cílem je zabránit nebo minimalizovat nepříznivé dopady na přírodní zdroje prostřednictvím správného vedení turistů (YANG, *ET AL.*, 2014). Často se zdá že v našich chráněných územích je cestovní ruch vhodně řešen. Odpovídají tomu mnohé publikace plánů péče o všechny kategorie zvláště chráněných územích. Nicméně pravda je jiná, mnohdy nedostatek povědomí o významu pojmů, jako je destinační management, výrazný nedostatek zapojených subjektů v tomto managementu a minimálně fungující principy, vykazují úplně něco jiného. Klíčovým bodem by bylo sjednocení zájmů ochrany přírody a cestovního ruchu, nejen na úrovni státní správy, ale i mimo ni. Jenom tak se může vyřešit často nepřehledná situace v podnikatelských aktivitách, nejednotnost přístupů i metod, zhoršeným vztahům mezi správami a subjekty, v oblasti cestovního ruchu. Důležitá je také snaha, se podílet na osvětě a vzdělání veřejnosti (VÍTEK & PEŠOUT, 2010). V oblasti cestovního ruchu dochází k manipulacím za účelem zvýšení cestovního ruchu v oblastech s přírodními stanovišti. Tato manipulace ovlivňuje neporušené ekologické společenství nebo často upřednostňuje některé druhy před ostatními (KISS, 2004).

Za posledních 25 let se objevují a přetrvávají konflikty, složitost a nejistota mezi více účastníky, představují důležité otázky vyžadující mnohdy manažerské odpovědi. Náročné je sjednocení zájmů správy chráněných oblastí pro udržitelný cestovní ruch. Správa řídí pozornost širokými participačními přístupy a teorií složitých systémů zdůrazňuje transformační změny a integrační perspektivu, která spojuje lidské a přirozené systémy. Vychází z vyhlídek adaptivního společného řízení, jako alternativního přístupu k řízení chráněných území pro udržitelný cestovní ruch. Uplatňuje také interdisciplinární přístup tím, že zdůrazňuje důležitý a informativní vývoj mimo studie cestovního ruchu. Adaptivní společné řízení správy mostů a složitých systémů propojením kooperativních a adaptivních přístupů k řízení. Při

posuzování potenciálu adaptivního společného řízení je pozornost systematicky zaměřena na koncepční, technické, etické a praktické dimenze. Zatímco adaptivní společné řízení zjevně není univerzální odpovědí, zkušenosti a poznatky z řízení přírodních zdrojů vzbuzují značné vyhlídky na to, aby byl přístup chytře uplatněn v chráněných oblastech pro udržitelný cestovní ruch. Při posuzování potenciálu adaptivního společného řízení je pozornost systematicky zaměřena na koncepční, technické, etické a praktické dimenze. Zatímco adaptivní společné řízení zjevně není univerzální odpovědí, zkušenosti a poznatky z řízení přírodních zdrojů vzbuzují značné vyhlídky na to, aby byl přístup chytře uplatněn v chráněných oblastech pro udržitelný cestovní ruch (PLUMMER & FENNELL, 2009). Z rozhovorů s turisty v turistických zařízeních bylo zjištěno, že CHKO je spojována s regionem vysoké přírodní hodnoty. To způsobilo, že penziony a hotely, nacházející se v nebo poblíž CHKO, začali využívat různé prostředky k potvrzení výjimečnosti oblasti. Tímto prostředkem si tyto ubytovací komplexy dělají reklamu a zároveň upozorňují na místní prostředí (TĚŠITEL, 2013; ZELENKA, *ET AL.*, 2013).

Velkým problémem je rekreace, která není vždy slučitelná s ochrannými cíli ochrany. Bylo zjištěno, že v Americe je rekreace druhou nejčastější příčinou ohrožení druhů (LOSOS, *ET AL.*, 1995), a je stále více důkazů, které poukazují na to, že aktivity mají negativní dopad na širokou škálu volně žijících druhů (KNIGHT & GUTZWILLER, 1995). Abychom porozuměli tomu, jak rekreace ovlivňuje populaci volně žijících živočichů, musíme zkoumat rekreaci, jako proces lidského rušení, působící na celém území, který ovlivňuje celá druhová společenství a ekosystémy (REED & MERENLENDER, 2008). Rekreční aktivita koreluje s poklesem hojnosti druhů a úrovní aktivity (GARBER & BURGER), volně žijící živočichové utíkají (PAPOUCHIS, *ET AL.*, 2001), nebo se snaží vyhýbat jinak vhodnému stanovišti a mění své chování (TAYLOR & KNIGHT, 2003; IKUTA & BLUMSTEIN, 2003). IUCN určuje kategorizace řízení chráněných oblastí ve vztahu k jejich rekreačním funkcím. Jedním z cílů v Kategorii V: Chráněná krajina, je poskytování příležitostí za účel požitků, blahobytu a socio-ekonomickým činnostem prostřednictvím rekreace a cestovního ruchu. Dále se zde vyžaduje, aby příležitosti pro rekreaci a cestovní ruch byl v souladu se životním stylem a ekonomickými aktivitami. V Kategorii II: Národní park, je uveden cíl, prostřednictvím cestovního ruchu přispívat k místní ekonomice (IUCN, 2017).

Druh aktivity v NP nebo CHKO můžeme rozdělit podle jeho významu. Mezi jednoznačně nevýznamnější patří odpočinek. Dalším významnou aktivitou je zábava. Na třetí a čtvrté místo řadíme rekreační a sportovní aktivity. Z toho lze vyvodit, že CHKO a NP jsou nejvíce využívána za účelem odpočinku (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2014). Některé extrémní aktivity, spojené s dobrodružnými sporty (jízda na horských kolech, lyžování) vykonávané mimo určené trasy, nebo také sběr lesních plodů a rybolov, mohou mít ničivý dopad a mělo by docházet k jejich řízení (VITÁKOVÁ, 2007).

Na jakémkoli místě musí příznivci ochrany přírody určit, jaké konkrétní změny ve využívání půdy nebo zdrojů jsou potřebné k dosažení cílů ochrany (SALAFSKY & CAULEY, *ET AL.*, 2001).

2.3.4 Turistické trasy

Prostorové řešení problémů cestovního ruchu je řešeno pomocí turistických tras, které jsou budované ve specifických regionech (ROGERSON, 2002). Toto řešení má velký potenciál a zahrnuje například zvýšení povědomí o destinaci, zvýraznění atraktivit, zejména těch méně známých, dále přilákání nových a přiměnění k opětovnému navracení stávajících návštěvníků, rozložení zatížení podle návštěvnosti lokalit a jiné (MARION & REID, 2007).

Termín „turistická trasa“ je velmi širokým pojmem, zahrnuje shlukování atraktivit a aktivit do jedné složky, ve snaze regulovat podnikatelské subjekty k vynalézání nových produktů, tykající se tohoto pojmu (GREFFE, 1994). Turista navštěvující určité místo musí mít dostatek informací, které budou srozumitelné a dostupné. Často se jedná o tabule, směrovky, značky, budovy či přírodní útvary (FORET & FORETOVÁ, 2001).

Turistická trasa je značená pomocí turistických značek. Jedná se o barevný pás, který je mezi dvěma bílými pásy. Značky jsou od sebe vzdáleny maximálně 250 m. Trasa označená červenou barvou značí dálkové nebo hřebenové trasy, žlutě označené trasy jsou krátké, spojovací cesty a zkratky, modré značí významnější trasy a zelenou barvou jsou označeny trasy místní. Od roku 1997 dochází k rozšiřování značení například pro lyžaře a cykloturisty. Princip značení zůstává, pouze barvy mají jiný význam. V České republice je za celý systém a agendu značení odpovědný Ústřední výbor Klubu českých turistů (KLUB ČESKÝCH TURISTŮ, 2017).

Turistika je propojená s ekonomikou, to má velký význam pro mnoho států zejména v rozvojových zemích. S rostoucí oblíbeností turistiky roste nejen ekonomika, ale také cestovní ruch, ten naopak vyvolává obavu ohledně environmentální udržitelnosti (PLOS ONE, 2006). Interpretace životního prostředí snižuje nežádoucí dopad na přírodu, tím, že ovlivňuje chování návštěvníků (HUGHES & SAUNDERS, 2005). K ochraně krajiny před negativními rekreačními dopady se často setkáváme v rámci poskytování služeb o snahu výchovy rekreatantů. Snahou je naučit rekreaty správnému chování, aby se zabránilo nebo omezilo negativním ekologickým aspektům rekreace s místními aktivitami a zdroji. Příkladem jsou vzdělávací programy (MARION & REID, 2007). Snaha o vhodné vysvětlení nebo vyložení životního prostředí je zpracována formou zážitkového učení pro návštěvníky v rekreačních zařízeních. Poskytuje faktické informace, příjemné zážitky, rozvíjí učení a stimuluje zvědavost. To vše za účel zvýšení porozumění, empatie, povědomí a ocenění přírody a kultury (BECK & CABLE, 2002; HAM, 1992; LÜCK, 2003; MOSCARDO, 2003; PORIA, BIRAN & REICHEL, 2009). Výukové vzdělávání návštěvníků může sloužit jako účinný nástroj k tomu, aby rekreaty informovali o negativních environmentálních dopadech rekreace a následně zlepšili schopnost udržitelně spravovat krajinu využívanou k rekreaci. Špatné nebo žádné informování o zodpovědném rekreačním chování způsobí, to že rekreati pravděpodobně nebudou připraveni na to, aby se chovali způsobem zodpovědným za životní prostředí, neboť nebudou ani vědět o jaké zodpovědné chování jde. Příkladem může být, že si sebou nepřinesou potřebné vybavení k řádnému zneškodnění odpadu (HAYES, 2008; REIGNER & LAWSON, 2009). Některé předběžné studie naznačují, že informace poskytované pro návštěvníky, formou vzdělávacích programů, jsou efektivnější, pokud jsou předány na počátku, například už při plánování cesty (MANNING, 2011; MARION, 2014). Výukové programy pro návštěvníky na místě mohou být cílené a usnadňují komunikaci s potenciálními outdoorovými rekreaty, což vede k udržitelnějšímu řízení krajiny. O takové to nalákání návštěvníků, pro příjezdem do určité destinace a využití určitého plánu pro rekreaci v přírodě, je zájem z řad manažerů, ale i pedagogů v oblasti životního prostředí (BROMLEY, *ET AL.*, 2013; DANIELS & MARION, 2005; DOUCETTE & COLE, 1993; MANFREDO & BRIGHT, 1991).

Vysoký počet turistů nejvíce přispívá k degradaci tras, proto by měl být v nejzranitelnějších oblastech přírody, tento počet omezován. Na tuto problematiku poukazuje studie, která se zabývala posouzením stavu turistických tras ve dvou populárních turistických destinacích v Islandské vysočině. Široké, hluboké stezky, až 50 m dlouhé, patrně zejména na plochých úsecích vyšších nadmořských výšek v Landmannalaugar, způsobují velké škody. To zejména na vegetaci s mechem, které jsou charakteristické pro tuto krajinu. V tak náchylné vegetaci může mít dokonce i jediný krok navíc vážný dopad (ÓLAFSDÓTTIR & RUNNSTRÖM, 2013). S vysokým počtem turistů je spojeno i hromadění odpadků v okolí turistických tras, což má negativní dopad na volně žijící zvířata a estetickou degradaci. Touto problematikou se zabývala studie v Národním parku Mt Field v Tasmánii. Snahou, zde bylo zapojit lidi do uklízení odpadků za účel uvědomení si tohoto problému a pozitivně ovlivnit přesvědčení a postoje týkající se ekologického chování (BOOTHROYD & PHAM, 2000).

Turistické stezky vytváří vazbu mezi návštěvníkem a přírodou, takže většina nepříznivých dopadů je spojena s problémy, jakými jsou například pošlapání nebo udupání, způsobené návštěvou (SYMMONDS, *ET AL.*, 2000). Těmito problémy se zabývalo mnoho výzkumů a získaly tak obrovské pozornosti. Jen málo z nich však korelovalo s dopady na životní prostředí spojených s prostorovou strukturou stezek (LYNN & BROWN, 2003). To se postupem času změnilo a nyní je tato spojitost široce využívána v ekologickém výzkumu krajiny (ADRIAENSEN, *ET AL.*, 2003; TAYLOR, *ET AL.*, 1993) a slouží jako vodítko pro předpověď dopadů vlivem změny krajiny na druh (GOODWIN & FAHRIG, 2002). (LINDENMAYER, *ET AL.*, 2000), které se projevují v závislosti na struktuře vytvořených koridorů (DEMERS, *ET AL.*, 1995; MALANSON & CRAMER, 1999). S touto problematikou se zabývala studie, které byla provedena v chráněném území: Jiuzhaigou Biosphere Reserve, China. Zde byly hodnoceny stezky zejména v souvislosti s problémy s pošlapáním, rozšířením a tvorbou vícenásobných stop na trasách spojených s působením na kořeny vegetace. Tyto ukazatele sloužili k hodnocení ekologických dopadů. V potaz, zde byl brán i prostorových index spojený s propojením a kruhovitostí tras. Výsledky ukázaly, že na místech, kde se cesty křižovaly nebo byly tvořené kruhovitě, byla větší frekvence pošlapání a rozšíření tras. Zatím co u nedotčených stezek tento problém spojený s prostorovou strukturou shledán nebyl. Ve srovnání s nedotčenými stezkami může

údržba tras, pomocí dřevěných opěr – vytvořením dřevěných stezek nebo dřevěných úseků na trati, odvrátit alespoň negativní působení na kořeny okolní vegetace spojené v souvislosti s pošlapáním. Výsledky výzkumu mohou být užitečné pro budoucí návrh stezek a řízení cestovního ruchu (WENJUN, *ET AL.*, 2005).

Jiná studie hodnotila turistické trasy v přírodním parku Serras de Aire e Candeeiros v Portugalsku. Tato studie provedla technické zhodnocení turistických tras, které přispívají k udržitelnému rozvoji regionu. Identifikováno bylo 16 turistických stezek. Studie byla rozdělena na 4 části, podle zaměření, kterým se studie zabývala. Jednalo se o trasy, značení tras, ochranu přírody a bezpečnost. V rámci hodnocení tras bylo shledáno 39 problémů z celkového počtu 248 možných problémů. Rozsah problémů týkající se hodnocení tras odpovídal 15,7 %. Hodnocení turistických tras se zabývalo např.: cestami, překážkami nebo viditelností. V rámci značení tras bylo shledáno 158 problémů z celkového počtu 248 možných problémů. Rozsah problémů týkající se značení tras odpovídal 63,7 %. Značení turistických tras bylo spojeno s problémy např.: opotřebením značek, poškozením značek nebo jejich nedostatkem. V rámci ochrany přírody bylo shledáno 39 problémů z celkového počtu 248 možných problémů. Rozsah problémů týkající se ochrany přírody odpovídal 15,7 %. Ochrana přírody se podotýkala s problémy např.: skládky odpadu nebo poškození vegetace. V rámci bezpečnosti bylo shledáno 12 problémů z celkového počtu 248 možných problémů. Rozsah problémů týkající se bezpečnosti odpovídal 4,8 %. Bezpečnost se zabývala např.: nebezpečí pádu, padajícími kameny, padajícími stromy nebo přítomnost "divoké zvěře". Vyhodnoceno také bylo o jak závažné problémy se jedná. V 95,6 % byly problémy vyhodnoceny jako problémy s jednoduchými řešeními, ve zbývajících 4,4 % byly problémy hodnoceny jako závažné. Výsledky ukázaly kvalitu studovaných turistických tras a poskytovaly relevantní informace řídicímu subjektu, zúčastněným stranám a obecným návštěvníkům (CARVALHINHO, *ET AL.*, 2015).

2.3.5 Turistické trasy a různé typy turistiky

Problematika bezbariérové turistiky. S problematikou turistických tras jsou úzce spojeny vozíčkáři. Ty se setkávají s problematikou nejen najít publikace, které by je informovali o vhodné stezce, protože turistické mapy, které jsou určeny pro pěší turistiku jsou jim k ničemu, ale samotná turistická trasa je spojena pro ně s řadou překážek. Turistická trasa často nevyhovuje z důvodu nevhodného terénu

(prudké stoupání a klesání), povrchu cest (nerovnosti) nebo nedostatečné šířce. Problém je také křižování tras s cestami pro motorová vozidla (JONOVÁ, 2007).

Cykloturistika se podotýká s problémem střetu cyklotras s místními komunikacemi. Tento problém je uváděn na Křivoklátsku, kde se po místních komunikacích pohybuje velký počet automobilů. To je způsobené přisunem chatařů, chalupářů, návštěvníků a místními obyvateli, zejména v hlavní sezoně (KRESSL, 2004). Toto je všeobecný problém nejen cykloturistiky, ale i pěší turistiky.

Naučné stezky, které mají za úkol návštěvníky environmentálně vzdělávat a docílit podpory udržitelného cestovního ruchu (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2011), se setkávají s problematikou špatně značených naučných stezek, kdy je jejich přínos v tomto ohledu velice sporný i přesto, že by se jednalo o tu nejzajímavější a nejatraktivnější lokalitu (NAUČNOU STEZKOU, 2008). Tím, že se přírodně či kulturně zajímavá místa dostávají do podvědomí návštěvníků, dochází k ovlivnění jejich chování, které se pak může přenést nejen při účasti na cestovním ruchu, ale také doma (NAVRÁTIL, *ET AL.*, 2011).

Ekoturistika je formou cestovního ruchu, která je nejvíce ohleduplná k životnímu prostředí a má za cíl vzdělávání návštěvníků v oblasti udržitelného rozvoje (WOOD, 2002). Ekoturistika pojednává o několika zásadních předpokladech, příkladem je: přispět k zachování přírody; podporovat skutečný zájem o přírodu; správně využívat přírodní zdroje; respektovat a zachovat místní kultury; prospěch pro místní komunitu; vytvořit turistické povědomí o důležitosti zachování a problémech (GOELDNER & RITCHIE, 2008). Vše je věnováno zejména v oblasti národních parků, přírodních rezervací, chráněných krajinných oblastí a jiných významných lokalit za účelem poznání přírody (ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2007).

Pokud jsou pro dosažení přínosů v oblasti ochrany potřebné zásadní změny v rozsáhlých oblastech, ekoturistika pravděpodobně nebude účinným nástrojem, protože zřídka vytěsňuje stávající využití půdy nebo hospodářské činnosti ve významném měřítku (SALAFSKY & CAULEY, *ET AL.*, 2001). Nicméně, tam, kde mohou mít skromné změny významný dopad, jako například zachování malého prostoru biotopu, který slouží jako důležitý migrační koridor nebo ochranná zóna, by ekoturistika mohla poskytnout potřebné pobídky. Pokud se vyžaduje nebo očekává

malá nebo žádná změna, potenciální projekt ekoturistiky není ochranným projektem (KISS, 2004).

2.4 Charakteristika sledované oblasti

Vybraná oblast se nachází v Severních Čechách v Ústeckém kraji, v okrese Děčín a z malé části v okrese Ústí nad Labem. Je tvořena národním parkem České Švýcarsko a chráněnou krajinou oblastí Labské pískovce. Z této skutečnosti je odvozen název pro tuto lokalitu Českosaské Švýcarsko nebo také Labské pískovce.

Krajinný komplex má zhruba 700 km². Jedná o jedinečnou lokalitu pískovcového fenoménu v Evropě. Velká míra zalesnění a minimální osídlení je typické pro národní park, naopak chráněná krajinná oblast je charakteristická zemědělskou půdou, sídly s lidovou architekturou a drobných sakrálními památky spojené s množstvím lidských sídel. Tyto specifické podmínky se zasloužili o rozmanitou biodiverzitu. Oblast se rozprostírá okolo obou břehů řeky Labe a pokračuje dál za hranice České republiky ve Svobodném státě Sasko (SRN), (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017c). Společnými znaky této oblasti jsou souvislé kvádrové pískovce spojené s velkou výškovou členitostí a četnými průniky čedičů. Unikátní je kaňon řeky Labe se soutěskami řek Kamenice a Křinice (BAUER, ET AL., 2008). Kaňon řeky Labe je zcela mimořádný a vytváří zcela specifickou část území. Prohloubení kaňonu se dotýká krystalinického podloží (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017c). Nejen v České republice, ale i v Evropě jsou tyto oblasti turisticky známé (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017b).

Celkem se v Ústeckém kraji nachází 102 lokalit zařazených mezi evropsky významné lokality a 5 ptačích oblastí. Přičemž 53 evropsky významných lokalit má v péči Krajský úřad Ústeckého kraje a o 49 zbývajících se starají Správy Chráněných krajinných oblastí České středohoří a Labské pískovce (ÚSTECKÝ KRAJ – PŘÍRODA, 2017).

2.4.1 CHKO Labské pískovce

Chráněná krajinná oblast byla vyhlášena dne 27. června 1972 výnosem ministerstva kultury č.j. 4.946/72 - II/2 o zřízení Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce. Nalezneme jí v Severních Čechách v Ústeckém kraji, na území okresů Ústí nad Labem a Děčín (obrázek 1).

CHKO oblast po vyhlášení zaujímala rozlohu 324 km². Ke změně velikosti na tomto území došlo 1.1.2000 z důvodu vyhlášení NP České Švýcarsko o rozloze 79 km² (BAUER, *ET AL.*, 2008). Oblast CHKO nyní zaujímá rozlohu cca 245 km² (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017b).

CHKO Labské pískovce navazuje na CHKO Landschaftschutzgebiet Elbsandsteingebirge při státní hranici se SRN, vyhlášenou roku 1956, později v roce 1990 prohlášenou jako NP Sächsische Schweiz. Na severovýchodě na NP České Švýcarsko, na východě na CHKO Lužické hory a na jihu na CHKO České středohoří (obrázek 2), (HOLAN, 2001). CHKO Labské pískovce slouží jako ochranné pásmo pro NP České Švýcarsko.

Zonace rozdělila CHKO do 4 území odstupňovaného podle ochrany, schváleným návrhem v roce 1982, který byl roku 1994 upřesněn (BAUER, *ET AL.*, 2008). První zónu ochrany reprezentuje pouze kaňon Labe a zaujímá 3 %. Původní část území první zóny je již součástí NP České Švýcarsko. Druhá zóna je v oblasti Rájce, části kaňonu Labe a okolí Srbské Kamenice. Třetí zóna zaujímá velké lesní komplexy od kaňonu Labe po Tiské stěny a zejména zemědělskou půdu Růžovské plošiny. Do poslední neboli čtvrté zóny spadají městské a vesnické aglomerace Dolní Kamenice, Děčína, Huntířova, Jílové, Libouchce, Mikulášovic a Petrovic (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017b).

Hlavním cílem CHKO je ochrana typického krajinného bohatství a docílení vyváženého přírodního prostředí. Typická je zde urbanistická skladba sídel a staveb s lidovými prvky, využití lesnických a zemědělských ploch, vodní plochy a toky ve vztahu k jejich povrchovému utváření (KUNCOVÁ, 1999). Výskyt pozoruhodných druhů a společenstev hub, rostlin i živočichů, a to vzhledem ke své poloze, členitosti území a morfologické různorodosti, která způsobila specifické klimatické i mikroklimatické podmínky (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999). V oblasti nalezneme všechny formy pískovcových skal, které vytváří jedinečné útvary v podobě věží, pilířů, brán nebo celé komplexy skalních měst a okrajových stěn (HOLAN, 2001). Je zde vysoká míra zalesnění s minimálním osídlením, které nemá v Evropě obdoby (NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017c).

Labské pískovce jsou součástí soustavy chráněných území Evropské unie NATURA 2000. Což má velký význam v rámci celé Evropy. Území CHKO je

rozděleno do dvou úrovní. První je Ptačí oblast Labské pískovce, kde byla vymezena ochrana pro 4 druhy ptáků – sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*), výra velkého (*Bubo bubo*), datla černého (*Dryocopus martius*) a chřástala polního (*Crex crex*). V druhé úrovni jsou tzv. evropsky významné lokality, které zajišťují ochranu vybraných stanovišť živočichů a rostlin. Příkladem je lokalita Královomlýnského rybníka s ochranou žabníčku vzplývavého (*Lurionium natans*) nebo údolí Labe s ochranou bobra evropského (*Castor fiber*), lososa obecného (*Salmo salar*), vydry říční (*Lutra lutra*) a též žabníčku vzplývavého (CHKO LABSKÉ PÍSKOVCE, 2015).

Obrázek 1: Vyznačení CHKO Labské pískovce

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

Obrázek 2: Vyznačení sousedních oblastí CHKO Labské pískovce a NP České Švýcarsko

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

Klima

Klimatické poměry jsou značně ovlivněny morfologií povrchu. Teplotě a množství srážek odpovídá nadmořská výška (KUNCOVÁ, 1999). Obecně lze říci, že celé prostředí CHKO Labské pískovce je typické svými lokálními klimatickými anomáliemi. Izolované skalní vrcholky se suchými a větrnými podmínkami naopak dna roklí s chladným, vlhkým a stinným podmínkami. Na hranicích těchto stanovišť, obvykle podél svahů pod útesy, může docházet k prolnutí obou extrémů (HADINCOVÁ, *ET AL.*, 2007). V severní a západní části je klima relativně chladné a nejbližší má k oceánskému. Kontinentální klima s rozdílnými teplotami od ostatních území se nejvíce projevuje v okolí Verneřického a Ústeckého středohoří. Mikroklimatické odlišnosti se týkají především hloubených reliéfů (GLÖCKNER, 1995). Většina území CHKO se vyskytuje v mírně teplé oblasti, pouze nejnižší části údolí Labe patří do teplé oblasti (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999). Průměrné roční teploty se pohybují mezi 5–8 °C. Oblast Děčínských stěn s nejvyšší nadmořskou výškou má průměrné roční teploty 5–6 °C, naopak v Děčínské kotlině je roční teplotní průměr 8–9 °C (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015). Nejteplejší oblastí je údolí Labe s průměrnou teplotou 8 °C (TOLASZ, 2007). Srážkové úhrny dosahují 700–800 mm. Výkyvy jsou opět ovlivněné nadmořskou výškou spojené s proudy větru. Ve vyšší polohách je až 1000 mm srážek a vane západního kvadrantu, naopak v nižších 600 mm srážek s větry severojižního směru (KUNCOVÁ, 1999)

Geologie

Platformní sedimenty svrchní křídly od cenomanu po svrchní turon – coniak budují území CHKO. Spočívají na krystalických horninách dle různé geneze i stáří a na některých místech vystupují na povrch (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999). Usazováním pískovcových zrn na dně křídového moře umožnilo vznik křídových sedimentů. Tento proces trval deset milionů let, kdy vrstva vzrůstala a dosáhla výšky až přes 1 km. Po ústupu moře na konci druhohor se krajina začala přetvářet, docházelo k rozpuku a ke vzniku obřích ker (NAGEL, 2010). K dalšímu geologickému vývoji došlo ve třetihorách. Jednalo se o výstup roztavených vulkanických hornin a rozlámání zpevněných sedimentů ovlivněné vulkanickou činností (KUNCOVÁ, 1999). Tuto událost nám připomínají nápadné čedičové a znělcové vrchy a proželezněné pískovce (NAGEL, 2010). Dnešní podobu krajiny dostalo území teprve až ve čtvrtohorách (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999) působením mnoha geologických

faktorů (zvětrávání, eroze, rozdílná odolnost pískovce). Hlavní vliv měla eroze řeky Labe s jejími přítoky (KUNCOVÁ, 1999). Která vytvořila jedinečný přírodní útvar kaňon Labe a nejen to, všechny tyto i ostatní události vytvářely, nejrůznější skalní města obklopená skalními věžemi a masivy, údolí tvaru soutěsek a kaňonů, po mnoho milionů let (PECH, 2000).

Geomorfologie

Oblast CHKO disponuje výraznou geomorfologickou růzností – hluboké soutěsky, pískovcové skály se skalními stěnami, věže, kaňony, rokle, jeskyně a propasti utvářející jedinečnou oblast. Jak už bylo zmíněno, vše bylo ovlivněno mnoha geologickými činiteli. Tvrdší pískovce s prostoupenými vulkanity a železitými nebo křemičitými roztoky, odolávaly více oproti měkčím pískovcům (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999; PATZELT & SOJKA, 2003). Labské pískovce nalezneme na jednom ze dvou hlavních Evropských biokoridorů. Jediné spojení mezi českými a evropskými nížinami a zároveň jediné přerušení českých pohraničních hor způsobuje kaňon řeky Labe (LOŽEK, 1995).

Pedologie

Na území CHKO Labské pískovce nalezneme několik typů půd a od nich odvozených subtypů a variet. Různorodost je dána vytvořenými půdotvornými substráty ve vztahu na klima, vegetační kryt a činností mikroorganismů a také geologickou stavbou území (AOPK ČR, 2017ch). Podzol arenický je typický pro lesní půdní podklad a také je v této oblasti nejvíce zastoupený. Doprovází ho typická litozem s místy, na kterých je kambizem arenická, varieta silně kyselá. Pseudoglej je naopak typická pro zemědělský půdní podklad. V nejsevernější části CHKO je typickým podkladem kambizem (varieta silně kyselá) a kambizem dystrickou. Ve střední části je to hnědozem luvizemní a hnědozem pseudoglejovou. A v nejzápadnější části podzol kambizemní (BÁRTOVÁ, *ET AL.*, 1999).

Hydrologie

Území CHKO Labské pískovce spadá do povodí Labe, úmoří Severního moře. Celá oblast je poměrně chudá na vodní toky, to je dané kvůli vysoké geologické propustnosti prostředí. Většina významných, větších vodních toků pramení mimo toto území. Celá oblast je řekou Labe oddělena na dva různě veliké celky. Řeka Labe je hlavní hydrologickou osou a řada menších i větších vodotečí, nacházející se na území CHKO, se do ní postupně slévají nebo odtékají mimo naše území do SRN (AOPK ČR,

2017g). Řeka odvádí většinu vody z území České republiky a při průměrném stavu hladiny je její šířka 100–150 m a hloubka 2,5–3,0 m (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015). V hraničním profilu u Hřenska, řeka opouští naše území (AOPK ČR, 2017g) a její průměrný průtok v tomto místě je $311 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ (SIMON, *ET AL.*, 2005).

Hydrogeologie

Hydrogeologie v CHKO Labské pískovce je důležitá a významná nejen v rámci České republiky. Všem napomáhá skutečnost, že křemenné pískovce, které pokrývají většinu území, jsou velmi propustné. Propustnost hornin zde probíhá ve dvou fázích, první je prostřednictvím tektonicky predisponovaného puklinového systému, druhá je průlinová prostřednictvím pórů a dutin mezi jednotlivými zrny pískovců. Oběh vody je nejvíce přisuzován dvěma hlavním křídovým kolektorům – cenománské a turomské (ČR, 2017g). Cenománský kolektor je po jeho navrtání charakteristický vývěrem vod na povrch z důvodu napjaté hladiny podzemní vody. Turomský kolektor je náchylný na kontaminaci z důvodu své těsné blízkosti s povrchovými vodami spojenou s velkou zranitelností k únikům kontaminantů (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017). Největší křídové souvrství v křídové pánvi, dosahuje mezi Českou Kamenicí a Děčínem, více než 1000 m. Z hydrogeologického hlediska je tedy území mimořádně významné tvorbou a oběhem podzemních vod. Území bylo vyhlášeno jako: Chráněná oblast přirozené akumulace podzemních vod Severočeská křída – CHOPAV, (AOPK ČR, 2017g), kde je snaha nejen chránit povrch území, ale i hlídat kvalitu lokální a přítékající vody (NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017).

Mimořádný hydrogeologický fenomén je kaňon řeky Labe. Je označován jako úplný drén prvního řádu. Vzhledem k jeho tvaru, kdy došlo k prořezání celé oblasti křídových pískovců až na skalní podklad Labského břidličného pohoří, je ojedinělý v celém evropském měřítku (AOPK ČR, 2017g).

Ke kolísání podzemní vody dochází v důsledku množství a charakteru srážek. Z toho vyplývá, že kolísání vody je vždy ovlivněno se zpožděním. Nízká až střední krystalinika ovlivňuje odtok podzemních vod, ty směřují do Německa nebo do Jílovského potoka ze sutí krušnohorských svahů. Rozdílný je i chemický typ podzemních vod, Libouchecké podzemní vody jsou označeny chemickým typem $\text{CaHCO}_3\text{SO}_4$, celková mineralizace kolísá v rozmezí $0,16\text{--}0,5 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$. Jílovské podzemní vody jsou poměrně variabilní, celková mineralizace je v rozmezí $0,22\text{--}0,72 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$ a stálý chemický typ je $\text{CaHCO}_3\text{SO}_4$ (BURDA, *ET AL.*, 1998).

Velké zastoupení podzemních vod, které zásobují přírodní zdroje a velké nádrže podzemních vod, sloužící jako zásoba vody, o objemu až 29 km³, nalezneme na území povodí kamenice. Tato oblast je významná svou vodárenskou strukturou v celé české křídové pánvi (HERČÍK, *ET AL.*, 1999).

Flóra a fauna

V CHKO Labské pískovce roste spousta zajímavých rostlinných druhů a žije mnoho významných živočišných druhů. Mezi nimi často nalezneme vzácné a ohrožené druhy nebo druhy, které se nikde jinde nevyskytují tzv. endemity (BENDA & MAREK, 1995, PATZELT & SOJKA, 2003). Tato skutečnost je především dána gradienty prostředí, které jsou mnohdy zcela protikladné. Na velmi malém území se kombinují extrémně příkré skalnaté reliéfy s plochým terénem, výslunné oblasti s naopak zastíněnými oblastmi. Nachází se zde oblasti s jedinečným vrcholovým reliéfem a nejvyšším převýšením až 610 m a klimatickou inverzí s chladnomilnými i teplomilnými druhy (HÄRTEL, *ET AL.*, 2007).

Flóra

Pískovcový podklad umožnil růst druhově specifickým rostlinám, které jsou adaptovány, aby zvládaly extrémní výkyvy teplot, nedostatek srážek a málo úživnou půdu. Charakteristické rostliny pro oblast třetihorních čedičových a znělcových vyvěřelin, jsou květnaté bučiny, v jejich blízkosti nalezneme např.: kyčelnici devítilistou (*Dentaria enneaphyllos*), kyčelnici cibulkonosnou (*Dentaria bulbifera*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*), dymnivku dutou (*Corydalis cava*) a svízel vonný. Z chladnomilných druhů, zde nalezneme violku dvoukvětou (*Viola biflora*) nebo žebrovníci různolistou (*Blechnum spicant*). Malé lokality, kde se nachází rašeliniště jsou typické růstem rostlin, jako je např. klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*), borůvka bažinná (*Vaccinium uliginosum*) a suchopýr pochvatý (*Eriophorum vaginatum*), (AOPK ČR, 2017c). Oblasti s dostatkem slunce, louky a pastviny, jsou typickým nalezištěm teplomilných druhů rostlin, příkladem jsou kopretiny nebo jestřábníky (KŘÍVÁNEK, 2011). Naopak v lokalitách s vysokou vlhkostí, skalní stěny a rokle, nalezneme spíše vzácné druhy, příkladem je čípek objímavý (*Streptopus amplexifolius*), a jiné (KLUMPAR, 2007). Typický výskyt je zde i mnoha druhů jätrovek, mechů a mechorostů (AOPK ČR, 2017b).

Oblast je tvořena zhruba z 80 % lesním porostem. Největší zastoupení zde mají jehličnaté dřeviny. Smrk 45,5 % a borovice lesní (*Pinus sylvestris*) 22,3 %. Listnaté

dřeviny jsou zastoupeny břízami 7,3 %, duby 1,4 % a bukem lesním (*Fagus sylvatica*). Roste zde i mnoho druhů nepůvodních dřevin (BÁRTOVÁ, ET AL., 1999). Typická oblast tvořená z většiny lesním porostem je Sněžnická hornatina. Zalesnění je tvořeno převážně smrkovými a borovými porosty, místy s příměsí buku, dubu nebo borovými porosty. Typické jsou i tzv. lesokřovité formace, ty nahrazují odumřelé smrčiny ve vyšších nadmořských výškách, typickými dřevinami těchto formací jsou břízy, jeřáby, modříny a smrkové exoty (SLAVÍK, ET AL., 2006). CHKO má genové základny pro borovici lesní, nacházející se na dvou lokalitách. První lokalita má rozlohu 131,69 ha a spadá pod lesní správu Děčín. Druhá lokalita je větší s rozlohou 340 ha a spadá pod lesní správu Rumburk (BÁRTOVÁ, ET AL., 1999).

Fauna

Mnohotvárnost území umožnila výskyt několika druhů živočichů, a to i přesto, že oblast nedosahuje závratné velikosti (AOPK ČR, 2017b). Výhradně lesní charakter, poměrně nedotčená krajina zemědělskou činností a relativně málo narušované oblasti lidskými faktory se zasloužili o jedinečnost krajiny. Nalezneme zde teplomilné, horské i subatlantické druhy vázané na typické biotopy. Je zde nalezen výskyt druhů, které byly již považované za vyhynulé nebo druhy velmi vzácné, které se nachází pouze na tomto území. Pestrá lokalita umožnila život 62 druhům savců, více jak 130 druhům ptáků, 15 druhům obojživelníků, 8 druhům plazů. Dále také velkému množství bezobratlých a dalším (BÁRTOVÁ, ET AL., 1999).

Lesní porost je typický pro lesní zvěře, jakým jsou srnci, jeleni, kuny, lišky a vzácněji kamzíci nebo rysy (KLUMPAR, 2007). Zejména rys ostrovid (*Lynx lynx*), který se dříve běžně vyskytoval v našich lesích, strahuje velkou pozornost ve snaze o jeho ochranu a zpětný návrat do zdejší přírody. Na skalnatém území můžeme pozorovat charakteristické zvíře pro tuto lokalitu a tím je plch a rejsek (AOPK ČR, 2017b). U řeky Labe se setkáme s vydrou říční (*Lutra lutra*) nebo bobrem evropským (*Castor fiber*), (CHKO LABSKÉ PÍSKOVCE, 2017).

Z ptactva zde pravidelně hnízdí vzácný čáp černý (*Ciconia nigra*) a sokol stěhovavý (*Falco urogallus*), dále 7 druhů sov např.: výr velký (*Bubo bubo*), sýc rousný (*Aegolius funereus*) nebo kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), (BÁRTOVÁ, ET AL., 1999). Dalšími obyvateli tohoto území v souvislosti s čistou vodou jsou ledňáček říční (*Cinclus cinclus*) a skorec vodní (*Alcedo atthis*), (KLUMPAR, 2007). V roce 1998 byl na území Děčínska potvrzen výskyt 16 druhů

netopýrů – netopýr velký (*Myotis myotis*), netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*) a další (BÁRTA, ET AL., 2000).

Z plazů se zde nalezneme například ještěrku obecnou (*Lacerta agilis*), ještěrku živorodou (*Zootoca vivipara*), zmiji obecnou (*Vipera berus*), užovku hladkou (*Coronella austriaca*), (BÁRTOVÁ, ET AL., 1999).

Z bezobratlých zde nalezneme druhy jako je například – střevlík lesklý (*Carabus nitens*), střevlík zlatitý (*Carabus auratus*), tesařík čtyřskvrnný (*Pachyta quadrimaculata*). Hojně zastoupení má čeleď nosatcovitých (*Curculionidae*) a mandelinkovitých (*Chrysomelidae*). Dále také druhy jako je mravenec horský (*Manica rubida*), křížák pruhovaný (*Argiope bruennichi*), rak říční (*Astacus astacus*), závornatka černavá (*Clausilia bidentata*), žížala (*Octodrilus argoviensis*), kobylka smrková (*Barbitistes constrictus*), šídlo královské (*Anax imperator*) a vážka čárkovaná (*Leucorrhinia dubia*), hrotnokřídlec kapradinový (*Hepialus fusconebulosus*) a hnědásek chrastavcový (*Euphydrias aurinia*), (NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO, 2017a).

3 Metodika

Prvním krokem byl výběr tématu, kterým se diplomová práce bude zabývat. Následovalo stanovení cílů a vytyčení oblasti. Vše bylo diskutováno s vedoucím diplomové práce. Cíle diplomové práce jsou navrhnout optimalizaci řešení značených turistických tras pro pěší v hranicích CHKO Labské pískovce. Návrh je proveden na základě inventarizace stávajícího stavu značených turistických tras (trasování, krajinný typ, povrch) a vypracování databáze potenciálních návštěvnických atraktivit mimo aktuálně značené trasy. Návrh zahrnuje především návrh nových tras a variantní řešení stávajících tras s cílem možnosti kombinování tras.

Sběrem dat došlo k dosažení cílů. Sekundární data byla sbírána v univerzitní knihovně Jihočeské univerzity a v městské knihovně Děčín, kde byla zapůjčena odborná literatura. Další nutné informace pro studium daného tématu, byly čerpány z odborných článků, regionální literatury, prospektů, map, průvodců a z internetu. Zbytek dat byl získáván přímo v terénu a na pracovišti Správy CHKO Labské pískovce.

Všechny turistické trasy v CHKO Labské pískovce byly navštívené a byla provedena jejich analýza. Turistických tras bylo celkem 31, rozlišených podle čtyř barev s celkovou délkou 269,3 km. Analýza spočívala ve sledování krajinného typu a povrchu, po kterých vedly turistické trasy. Dále byla sledována jejich délka a počet rozcestníků nacházející se na trase. Pro přehlednost byla data zaznamenána do tabulek a poté vyhodnocena pomocí grafů, na kterých lze porovnat různé zastoupení krajinných typů a povrchů na turistických trasách. Analýza probíhala rok, a to od dubna 2017 do dubna 2018.

Další součástí diplomové práce bylo vytvoření seznamu potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce. Seznam obsahoval 173 atraktivit rozdělených do několika skupin podle blízkosti jejich charakteru, doplněných o základní charakteristiku a jejich umístění bylo zaznamenáno pomocí GPS souřadnic. Seznam byl vytvořen tak, aby obsahoval atraktivity dosti navštěvované na již vyznačených turistických trasách a poté i ty méně známé mimo již značené turistické trasy.

Na základě analýzy turistických tras a seznamu potenciálních atraktivit, byl vytvořen návrh nových turistických tras s možností variantního řešení stávajících turistických tras v CHKO Labské pískovce. Návrh byl vytvořen tak, aby docházelo

k zvýšení atraktivity kraje a zároveň byla zachována ochrana krajiny a přírody. Důležitým krokem bylo zjištění základních informací, dostupnost, vytyčení atraktivit a jejich lokalizace. Závěrem bylo vytvořeno 10 nových turistických tras propojujících větší množství atraktivit.

4 Výsledky

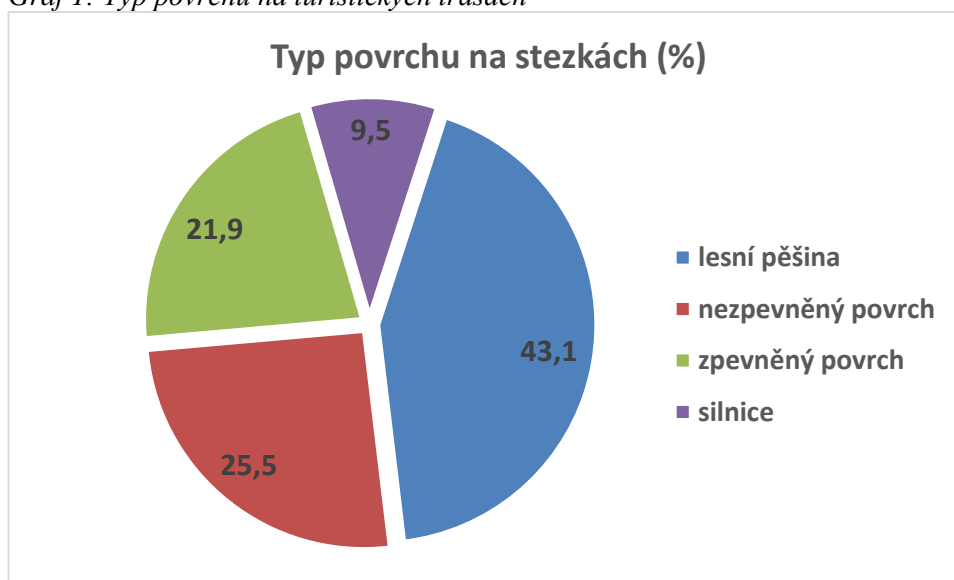
4.1 Analýza turistických tras v CHKO Labské pískovce

Analýza turistických tras v CHKO Labské pískovce zahrnovala dohromady 31 turistických tras, rozdělených podle čtyř barev s celkovou délkou 269,3 km (příloha 1). Analýza zahrnovala sledování dvou hlavních aspektů.

Prvním byl typ povrchu, po kterém cesta vedla. Ten byl rozdělen na čtyři části – lesní pěšina, nezpevněný povrch, zpevněný povrch a silnice. Lesní pěšina zahrnovala úzké lesní cesty bez jakéhokoliv zásahu nebo úpravy (půda, tráva, lesní hrabanka). Nezpevněný povrch zahrnoval široké lesní nebo polní cesty bez jakéhokoliv zásahu nebo úpravy (půda, tráva, kameny, lesní hrabanka). Zpevněný povrch zahrnoval široké lesní nebo polní cesty se šterkovým, kamenným povrchem nebo jinak zpevněným povrchem kromě asfaltu. Silnice zahrnovala místní komunikace nebo cesty s komplexním povrchem (asfalt).

Turistické trasy byly tvořeny z největší části lesní pěšinou 43,1 %, dále nezpevněným povrchem 25,5 %, zpevněný povrch zaujímal 21,9 % a nejméně zastoupeným typem povrchu byla silnice 9,5 %, (graf 1).

Graf 1: Typ povrchu na turistických trasách

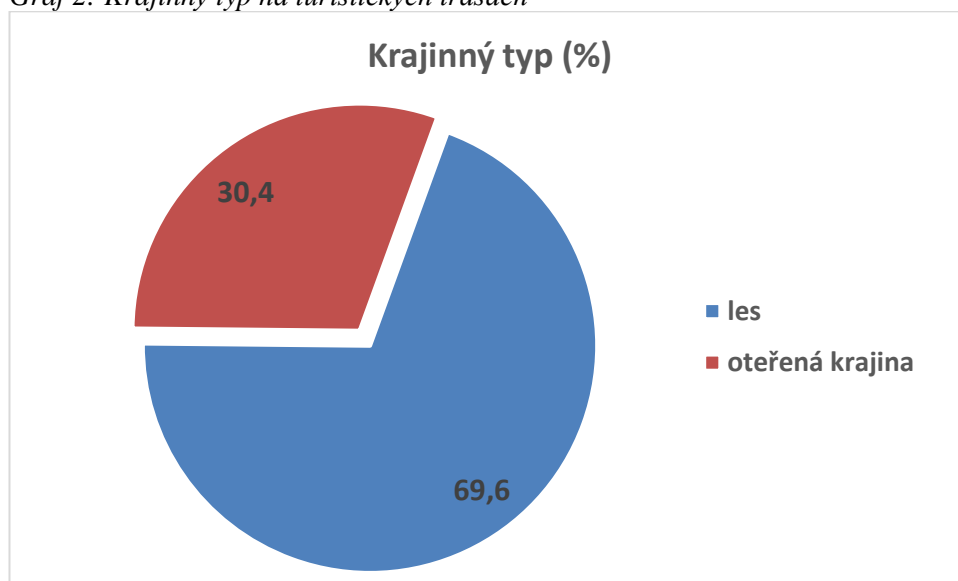

Zdroj: Vlastní sestavení

Druhým byl krajinný typ, ve kterém cesta vedla. Ten byl rozdělen na dvě části – les, otevřená krajina. Les zahrnoval lesní porosty. Otevřená krajina zahrnovala vše mimo les – louky, pastviny, vesnice a města.

Turistické trasy z největší části vedly lesem 69,6 %, zbytek tvořila otevřená krajina 30,4 %, (graf 2).

Graf 2: Krajinný typ na turistických trasách

Zdroj: Vlastní sestavení

Dále analýza zahrnuje délku jednotlivých tras a počet rozcestníků na trase.

Délka tras podle barevného označení turistické trasy:

- červená – 64,4 km,
- modrá – 68,2 km,
- zelená – 66,3 km,
- žlutá – 70,4 km.

Z celkového počtu 269,3 km tvoří turistické trasy označené červenou značkou 23,9 %, modré 25,3 %, zelené 24,6 % a žluté 26,2 %.

Počet rozcestníků na trase podle barevného označení turistické trasy:

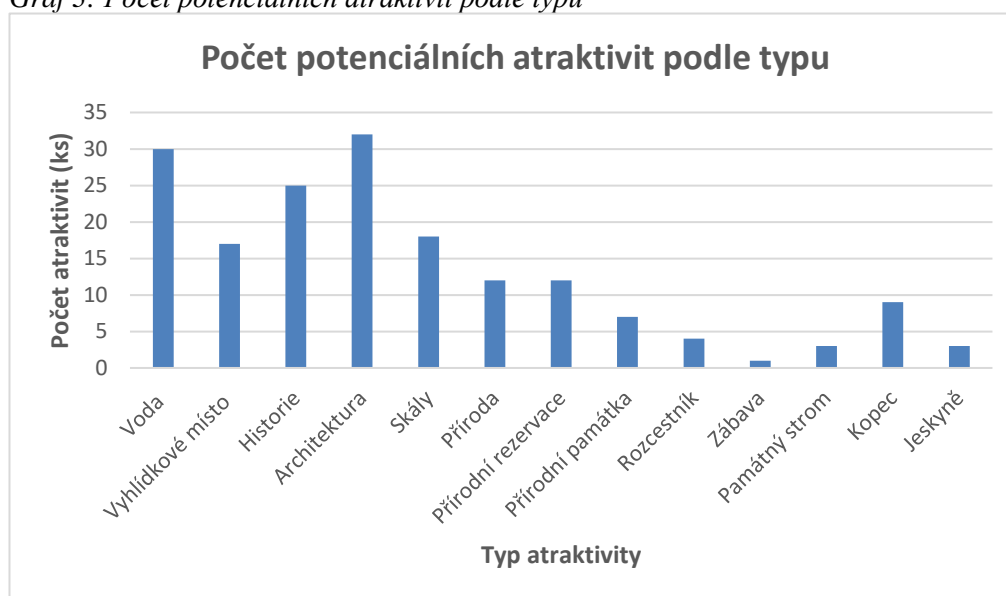
- červená – 43,
- modrá – 41,
- zelená – 46,
- žlutá – 43.

Celkově se na všech turistických trasách měřících 269,3 km, nachází 173 rozcestníků. To průměrně odpovídá jednomu rozcestníku na 1,6 km trasy.

4.2 Seznam potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce

V CHKO Labské pískovce bylo vymezeno 173 atraktivit, které byly rozděleny do několika skupin podle druhu atraktivity, doplněny o základní charakteristiku a jejich poloha zaznamenána pomocí GPS souřadnic (příloha 2). Druhy atraktivit byly rozděleny do skupin podle typického nebo jím blízkého charakteru (graf 3). Jednalo se o 13 skupin – architektura, historie, kopec, památný strom, příroda, přírodní památka, přírodní rezervace, rozcestník, jeskyně, skály, voda, vyhlídkové místo a zábava. Nejčastějším typem atraktivity byla architektura s počtem 32 atraktivit. Další byla voda 30 atraktivit, historie 25 atraktivit, skály 18 atraktivit, vyhlídková místa 17 atraktivit, příroda 12 atraktivit, přírodní rezervace 12 atraktivit, kopec 9 atraktivit, přírodní památka 7 atraktivit, rozcestník 4 atraktivity, památné stromy a jeskyně po 3 atraktivitách, zábava 1 atraktivita. Z celkového počtu 173 atraktivit se jich 60 nachází na již vyznačené turistické trase, zbylých 113 je nových.

Graf 3: Počet potenciálních atraktivit podle typu

Zdroj: Vlastní sestavení

Seznam potenciálních atraktivit umožnil návrh nových tras ve snaze propojit nové potenciální atraktivity a vytvořit tak jiná zajímavá místa a umožnit návštěvníkům navštívit nové atraktivity v oblasti CHKO Labské pískovce.

4.3 Variantní řešení stávajících a nových tras v CHKO Labské pískovce

4.3.1 Trasa 1

Trasa vede z Jalůvčí směrem k Papertskému vrchu. Je tvořena do kruhu a měří 19,7 km. Na trase je možnost spatřit 10 atraktivit. Jedná se o tři vyhlídková místa, lesní jezírko, studánku, rybník, vodárnu, střelnici, bývalý muniční sklad a kaštanku.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je stejný, kvůli kruhovému uspořádání. Trasa vede převážně lesem a je určena pro pěší, zvládnout by se dala i na kolech určených do lesního terénu. Na začátek stezky je možnost dojít z autobusové zastávky Děčín – Jalůvčí, která je vzdálená od začátku trasy zhruba 500 m. Další možností je doprava autem, parkoviště se nachází na začátku trasy.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 8 400 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 1 300 m,
- zpevněný povrch komplexní (šotolina s kamenným štětem) 8 900 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 1 100 m.

Stezka je tvořena z 43 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 6,5 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 45 % zpevněným povrchem komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 5,5 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

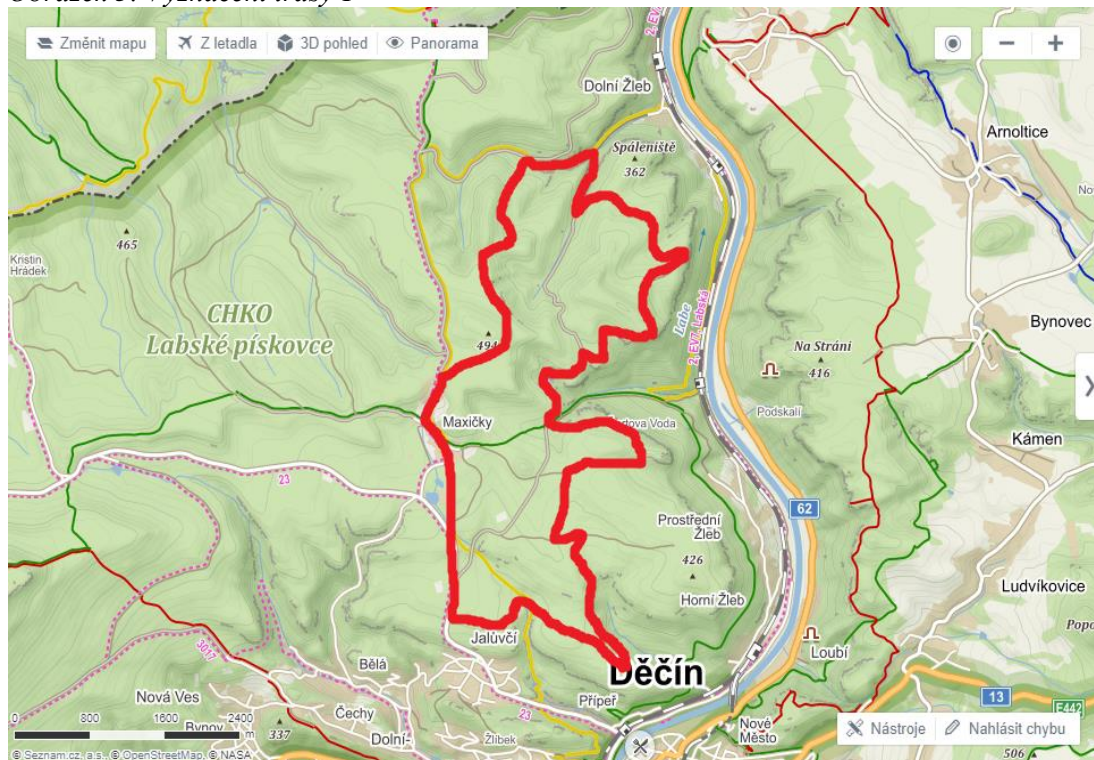
- les – 18 300 m,
- vesnice – 1 400 m.

Stezka je tvořena z 93 % lesy, zbývajících 7 % prochází vesnicí.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 359 m. n. m. Nejnižší bod je na 15 km s výškou 276 m. n. m., nejvyšší je na 16,4 km s výškou 473 m. n. m. Převýšení je zde 197 m. n. m.

Obrázek 3: Vyznačení trasy 1

Zdroj: *Mapy.cz, vlastní sestavení*

4.3.2 Trasa 2

Trasa vede z vesnice Sněžník směrem k rozhledně Děčínský Sněžník. Je tvořena do kruhu a měří 14,4 km. Na trase je možnost spatřit 11 atraktivit. Jedná se o tři vyhlídková místa, rozhlednu, Švédský hřbitov, Kapli Jména Panny Marie, kapličku, pomalovaný kámen, památný strom, rozcestník a přírodní památku Jeskyně pod Sněžníkem.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je stejný, kvůli kruhovému uspořádání. Trasa vede převážně lesem a je určena pro pěší. Na začátku stezky je autobusová zastávka Jílové – Sněžník, restaurace Hraničář. Další možností je doprava autem, parkoviště se také nachází hned na začátku trasy a je placené.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 5 000 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 2 200 m,
- zpevněný povrch komplexní (šotolina s kamenným štětem) 1 400 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 5 800 m.

Stezka je tvořena z 35 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 15 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 10 % zpevněný povrch komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 40 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

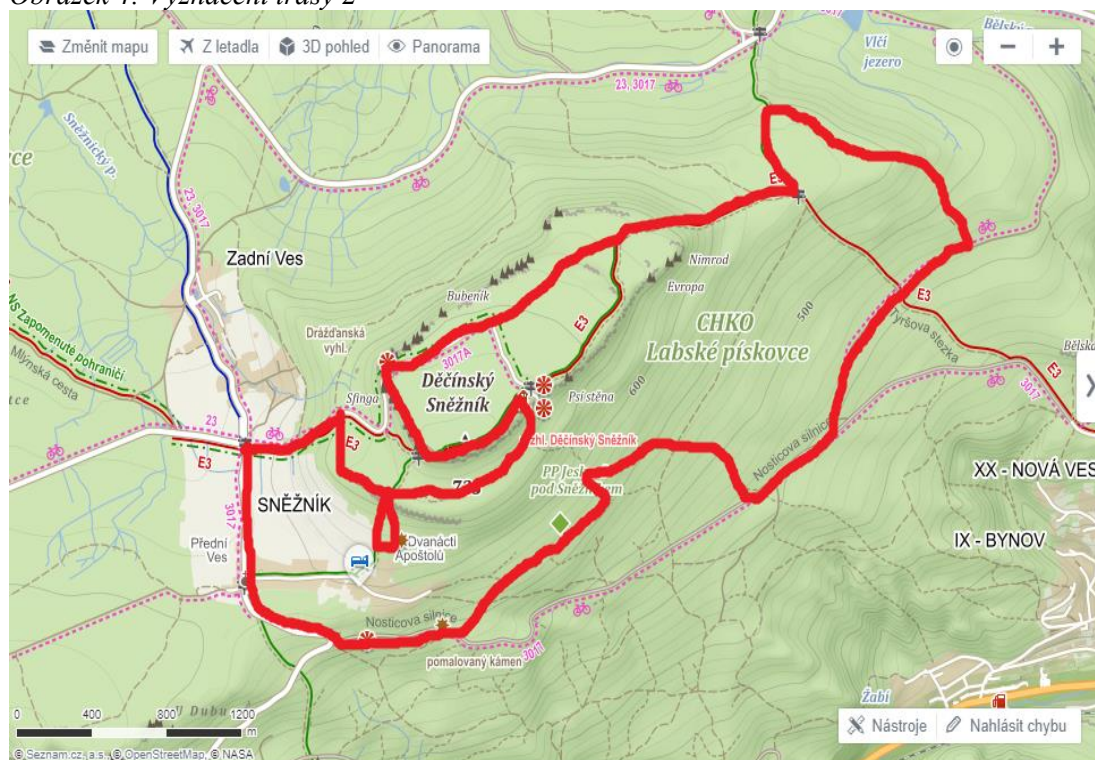
- les – 13 300 m,
- louky a pastviny – 300 m,
- vesnice – 800 m.

Stezka je tvořena z 92 % lesy. Louky a pastviny tvoří 2 % stezky a vesnice 6 %.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 587 m. n. m. Nejnižší bod je na 9,7 km s výškou 446 m. n. m., nejvyšší je na 3,4 km s výškou 722 m. n. m. Převýšení je zde 276 m. n. m.

Obrázek 4: Vyznačení trasy 2

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.3 Trasa 3

Trasa má rozdílný počáteční i koncový bod, vede z obce Petrovice do vesnice Sněžník, nebo naopak, zaleží na výběru turisty. Trasa měří 14,2 km. Na trase je možné spatřit 12 atraktivit. Jedná se o pět vyhlídkových míst s řadou skalních útvarů,

tři rybníky, památný strom, pomník, přírodní rezervaci Rájecká rašeliniště a přírodní rezervaci Niva Olšového potoka.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je rozdílný. Trasa vede převážně po loukách a lesem. Je určena pro pěší, zvládnout by se dala i na kolech určených do terénu. Do obce Petrovice je možnost přijet autobusovými spoji do zastávky Petrovice – konečná, která je hned na začátku stezky. Další možností je doprava autem s možností zaparkování v obci. Pokud by se turista rozhodl pro začátek trasy ve vesnici Sněžník, je zde možný autobusový spoj do zastávky Jílové – Sněžník, lesní správa, která je vzdálená od trasy 600 m, nebo automobilem, který lze opět ponechat ve vesnici. Zhruba 1,2 km je placené parkoviště.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 1 400 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 3 200 m,
- zpevněný povrch komplexní (šotolina s kamenným štětem) 2 100 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 7 500 m.

Stezka je tvořena z 9 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 23 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 15 % zpevněným povrchem komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 53 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

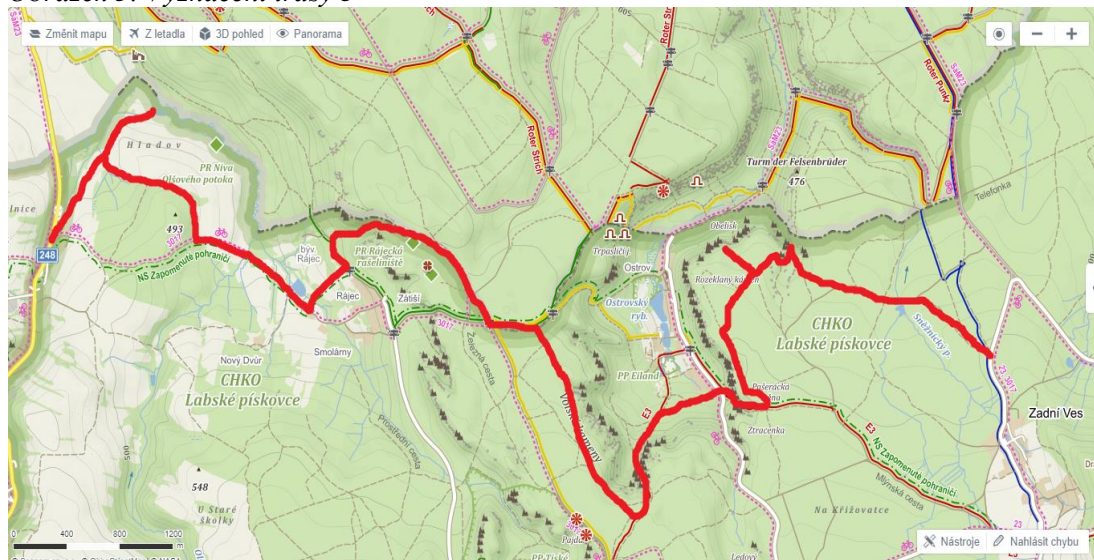
- les – 8 200 m,
- louky a pastviny – 5 600 m,
- vesnice – 400 m.

Stezka je tvořena z 58 % lesy. Louky a pastviny tvoří 39 % stezky a vesnice 3 %.

Výškový profil

Trasa v obci Petrovice se nachází ve výšce 449 m. n. m., ve vesnici Sněžník je ve výšce 553 m. n. m. Nejnižší bod, pokud začátek trasy budeme brát z obce Petrovice, je po 1,2 km s výškou 423 m. n. m., nejvyšší je po 8,4 km s výškou 589 m. n. m. Převýšení je zde 166 m. n. m.

Obrázek 5: Vyznačení trasy 3

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.4 Trasa 4

Trasa vede ze Hřenska směrem k obci Janov. Značná část trasy je tvořena do kruhu a celkově měří 12,7 km. Na trase je možnost spatřit 6 atraktivit. Jedná se o skalní vyhlídku, Písečný vrch, rozhlednu, řadu řopíků, větrný mlýn a smírčí kříž.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je stejný. Trasa se po prvních 2,4 km rozděluje, doprava ve směru prohlídky a je tvořena do kruhu. Trasa vede lesem a po loukách. Je určena pro pěší. Na začátek stezky je možnost dojít z autobusové zastávky Hřensko – nábreží, která leží na začátku trasy. Další možností je doprava autem, parkoviště jsou různě rozmístěna po celé obci Hřensko. Parkoviště jsou placená a stání mimo ně, je zakázáno. Jinou možností je také trasu projít z obce Janov, kde je opět možnost dopravy autobusem nebo automobilem. Trasa se tak dá zkrátit na 7,8 km s možností vidět 4 atraktivity.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 900 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 2 100 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 9 700 m.

Stezka je tvořena z 7 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 17 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě) a z 76 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

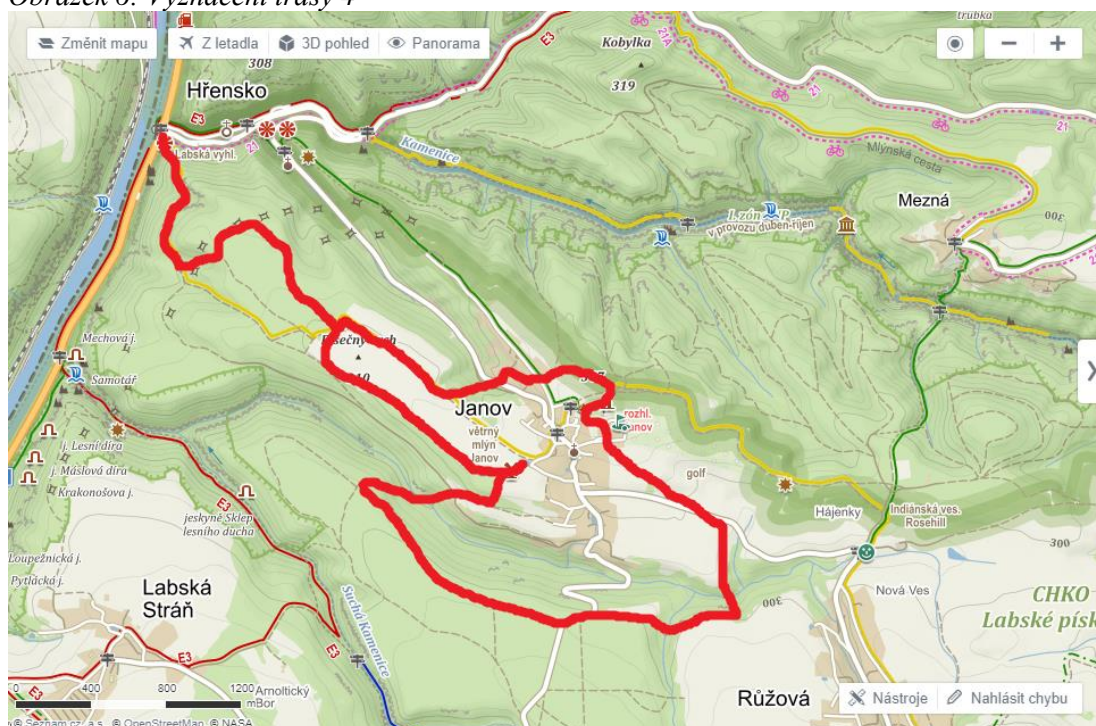
- les – 7 400 m,
- louky a pastviny – 4 600 m,
- vesnice – 700 m.

Stezka je tvořena z 58 % lesy. Louky a pastviny tvoří 36 % stezky a vesnice 6 %.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 123 m. n. m., je to zároveň nejnižší bod stezky. Nejvyšší bod je na 9,1 km s výškou 336 m. n. m. Převýšení je zde 139 m. n. m.

Obrázek 6: Vyznačení trasy 4

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.5 Trasa 5

Trasa vede z obce Arnoltice do obce Růžová. Měří 16,6 km. Na trase je možnost spatřit 10 atraktivit. Jedná se o dva větrné mlýny, Arnoltický vrch, historickou cestu, kapličku, přírodní rezervaci Čabel, Kamenný vrch, smírčí kříž a vyhlídková místa s řadou skalních útvarů.

Terén

Výchozí a konečný bod trasy je rozdílný. Nejedná se o trasu tvořenou do kruhu, je zde možnost výběru počátečního bodu. Trasa je určena pro pěší, zvládnou by se dala

i na kolech určených do terénu. Do obou obcí se lze dostat autobusovými spoji nebo autem. V obci Arnoltice je to autobusová zastávka Arnoltice, která leží přímo na trase stezky. V obci Růžová je to autobusová zastávka Růžová – I, vzdálená 900 m od stezky. Výchozí a konečný bod je od sebe vzdálený 1,3 km a je zde možnost trasy projít do kruhu.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 3 600 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (štolina, kameny na půdě) 4 200 m,
- zpevněný povrch komplexní (štolina s kamenným štětem) 4 700 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 4 100 m.

Stezka je tvořena z 22 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 25 % zpevněným povrchem jednoduchým (štolina, kameny na půdě), z 28 % zpevněný povrch komplexním (štolina s kamenným štětem) a z 25 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

- les – 10 000 m,
- louky a pastviny – 3 100 m,
- vesnice – 3 500 m.

Stezka je tvořena z 60 % lesy. Louky a pastviny tvoří 19 % stezky a vesnice 21 %.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 340 m. n. m. a končí ve výšce 350 m. n. m. Nejnižší bod je na 12,2 km s výškou 260 m. n. m., nejvyšší je na 8,7 km s výškou 417 m. n. m. Převýšení je zde 157 m. n. m.

Obrázek 7: Vyznačení trasy 5

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.6 Trasa 6

Trasa vede z obce Růžová a vede směrem k Pastevnímu vrchu a končí u Indiánské vesničky ve stejné obci. Není tvořená do kruhu a měří 13,3 km. Na trase je možnost spatřit 8 atraktivit. Jedná se o indiánskou vesničku, kostel, Pastevní vrch, větrný mlýn, Veroničín kříž, rozcestník a louky pod Růžovským vrchem.

Terén

Výchozí a konečný bod trasy je rozdílný. Nejedná se o trasu tvořenou do kruhu, je zde možnost výběru počátečního bodu. Trasa je určena pro pěší, zvládnou by se dala i na kolech určených do terénu. Výchozí a konečný bod je od sebe vzdálený 1,2 km a je zde možnost trasy projít do kruhu. V obci Růžová je to autobusová zastávka Růžová – I, vzdálená 200 m od stezky a další zastávka je Janov – Na hájenkách, přímo na trase. Doprava je zde možná i autem s možností parkování v obci Růžová.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 2 900 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (štolina, kameny na půdě) 2 100 m,
- zpevněný povrch komplexní (štolina s kamenným štětem) 2 000 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 6 300 m.

Stežka je tvořena z 22 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 16 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 15 % zpevněný povrch komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 47 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

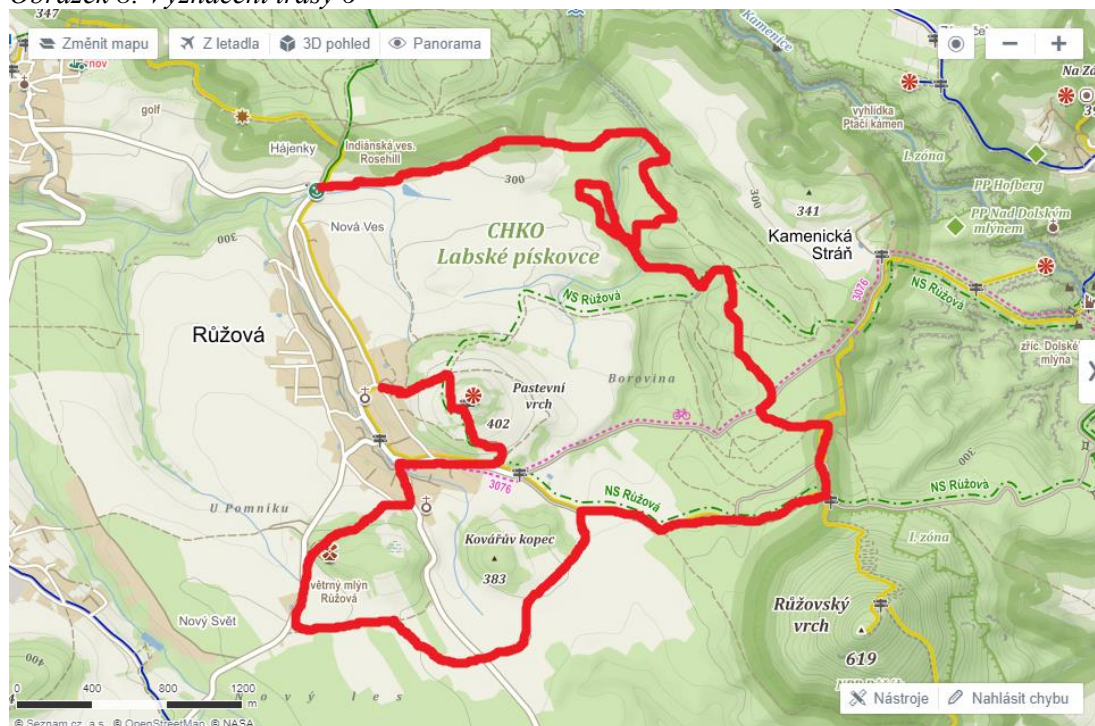
- les – 6 600 m,
- louky a pastviny – 5 400 m,
- vesnice – 1 300 m.

Stežka je tvořena z 49,5 % lesy. Louky a pastviny tvoří 41 % stežky a vesnice 9,5 %.

Výškový profil

Trasa začíná ve výšce 327 m. n. m. a končí ve výšce 293 m. n. m. Nejnižší bod je na 11,2 km s výškou 246 m. n. m., nejvyšší je po 640 m s výškou 384 m. n. m. Převýšení je zde 138 m. n. m.

Obrázek 8: Vyznačení trasy 6

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.7 Trasa 7

Trasa vede z Ludvíkovic směrem do obce Kámen. Je tvořena do kruhu a měří 15,2 km. Na trase je možnost spatřit 7 atraktivit. Jedná se rybník, památník, kostel, palouček, louku, vyhlídkové místo a obec Huntířov s tradiční lidovou architekturou.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je stejný, kvůli kruhovému uspořádání. Trasa vede převážně po loukách a lesem. Je určena pro pěší, zvládnout by se dala i na kolech určených do terénu. Na začátek stezky je možné se dostat z autobusové zastávky Ludvíkovice, která leží přímo na trase. Na trase se nachází dalších 6 autobusových zastávek, takže návštěvník si může vybrat odkud trasu projde. Další možností je doprava autem s parkováním v některých obcích, kterými trasa prochází.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 3 300 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 3 300 m,
- zpevněný povrch komplexní (šotolina s kamenným štětem) 5 400 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 3 200 m.

Stezka je tvořena z 22 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 22 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 35 % zpevněný povrch komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 21 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

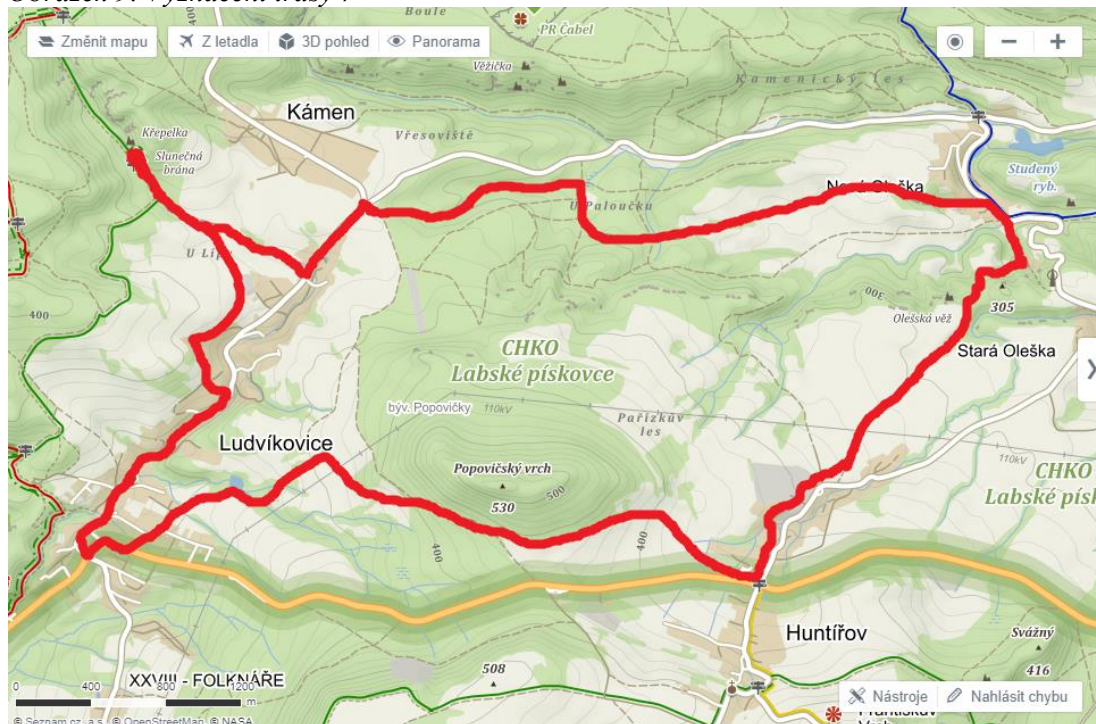
- les – 4 700 m,
- louky a pastviny – 7 300 m,
- vesnice – 3 200 m.

Stezka je tvořena z 31 % lesy. Louky a pastviny tvoří 48 % stezky a vesnice 21 %.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 295 m. n. m. Nejnižší bod je na 9 km s výškou 237 m. n. m., nejvyšší je na 13 km s výškou 442 m. n. m. Převýšení je zde 205 m. n. m.

Obrázek 9: Vyznačení trasy 7

Zdroj: Mapy.cz, vlastní sestavení

4.3.8 Trasa 8

Trasa vede od Pekelského Dolu, který je součástí města Česká Kamenice a končí u Staré Olešky. Trasa měří 8,1 km. Na trase je možnost spatřit 9 atraktivit. Jedná se o dvě přírodní rezervace, přírodní památku, studánku, přírodní soutěsku, rybník, podzemní továrnu, bývalý koncentrační tábor a bývalý vojenský areál.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je jiný, nemá kruhové uspořádání. Trasa vede převážně lesem a po loukách. Je určena pro pěší, zvládnout by se dala i na kolech určených do terénu. Na začátek stezky je možnost dojít z autobusové zastávky Česká Kamenice – Pekelský důl, která je vzdálená od začátku trasy 100 m. Další možností je doprava autem. Na konci trasy se nachází autobusová zastávka Huntířov – Stará Oleška, koupaliště, vzdálená 600 m od konce trasy. I zde je možnost v obci zanechat auto.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 4 000 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (šotolina, kameny na půdě) 1 100 m,
- zpevněný povrch komplexní (šotolina s kamenným štětem) 1 000 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 2 000 m.

Stežka je tvořena z 49 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 14 % zpevněným povrchem jednoduchým (štolina, kameny na půdě), z 12 % zpevněný povrch komplexním (štolina s kamenným štětem) a z 25 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

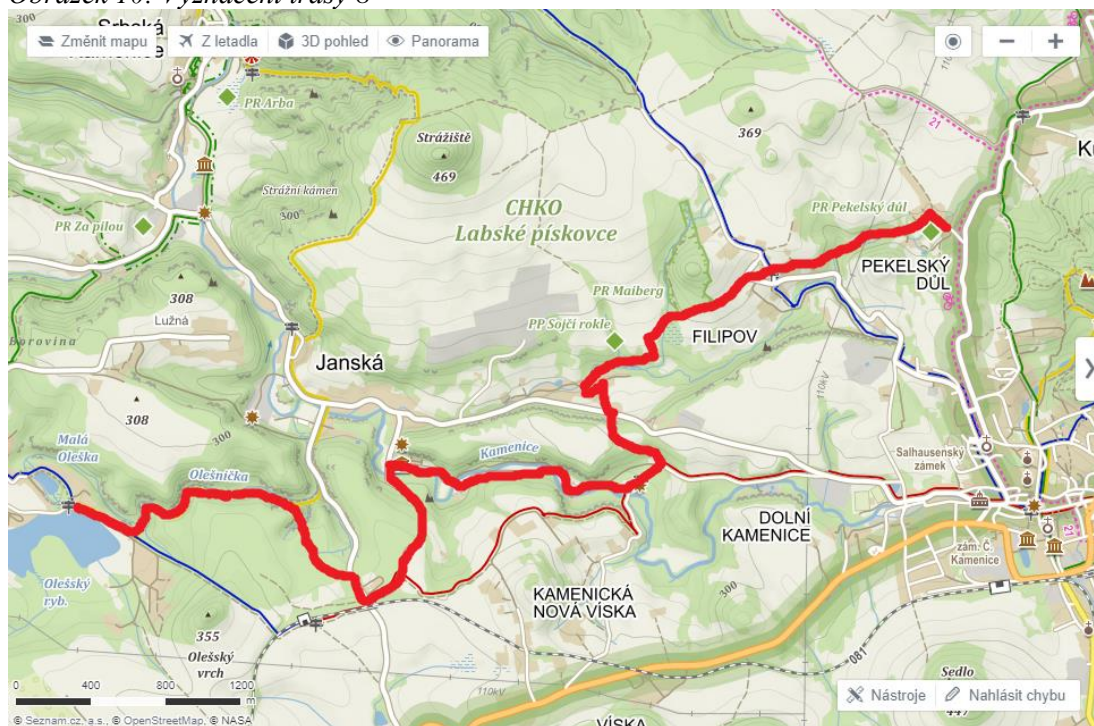
- les – 4 800 m,
- louky a pastviny – 2 000 m,
- vesnice – 1 300 m.

Stežka je tvořena z 59 % lesy. Louky a pastviny tvoří 25 % stezky a vesnice 16 %.

Výškový profil

Trasa začíná ve výšce 299 m. n. m. a končí ve výšce 246 m. n. m. Nejnižší bod je na 6,7 km s výškou 244 m. n. m., nejvyšší je na 1,5 km s výškou 312 m. n. m. Převýšení je zde 68 m. n. m.

Obrázek 10: Vyznačení trasy 8

Zdroj: *Mapy.cz, vlastní sestavení*

4.3.9 Trasa 9

Trasa vede z obce Jetřichovice směrem k Rynarticím. Je tvořena do kruhu a měří 12,7 km. Na trase je možnost spatřit 8 atraktivit. Jedná se o starý mlýn, Trpasličí skálu, lidovou architekturu, soustavu řopíků, pomník, rybník, Křížový vrch a Čedičový vrch.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je stejný, kvůli kruhovému uspořádání. Trasa vede převážně lesem a je určena pro pěší, zvládnout by se dala i na kolech určených do lesního terénu. Na stezce se nachází čtyři autobusové zastávky a vzhledem ke kruhovému uspořádání je na návštěvníkovi, kde trasu začne. Jedná o zastávky Jetřichovice – Starý mlýn, Jetřichovice – ObÚ, Jetřichovice – host, Jetřichovice – koup. Další možností je doprava autem, parkoviště se nachází přímo v obci Jetřichovice.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 3 700 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (štolina, kameny na půdě) 1 250 m,
- zpevněný povrch komplexní (štolina s kamenným štětem) 1 350 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 6 400 m.

Stezka je tvořena z 29 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 10 % zpevněným povrchem jednoduchým (štolina, kameny na půdě), z 11 % zpevněný povrch komplexním (štolina s kamenným štětem) a z 50 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

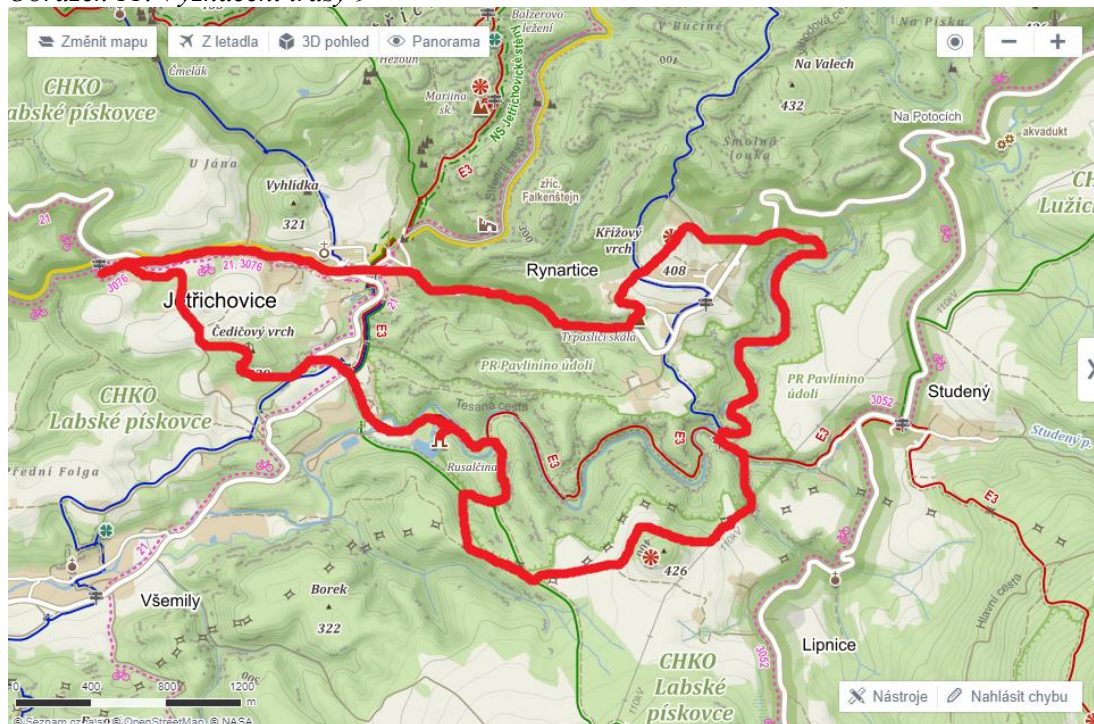
- les – 6 900 m,
- louky a pastviny – 3 150 m,
- vesnice – 2 650 m.

Stezka je tvořena z 54 % lesy. Louky a pastviny tvoří 25 % stezky a vesnice 21 %.

Výškový profil

Trasa začíná i končí ve výšce 210 m. n. m. a je to zároveň nejnižší bod na trase. Nejvyšší bod se nachází na 8 km s výškou 370 m. n. m. Převýšení je zde 160 m. n. m.

Obrázek 11: Vyznačení trasy 9

Zdroj: *Mapy.cz, vlastní sestavení*

4.3.10 Trasa 10

Trasa vede z okraje Vysoké Lípy a vede směrem k Šauštejnu. Trasa měří 7,1 km. Na trase je možnost spatřit 7 atraktivit. Jedná se o přírodní památku, zříceninu zámku, kříž, údolí, skalní vyhlídky se skalními útvary, lidovou architekturu Vysoké Lípy a Jetřichovic.

Terén

Výchozí i konečný bod trasy je jiný, nemá kruhové uspořádání. Trasa vede převážně lesem. Je určena pro pěší. Na začátek stezky je možnost dojít z autobusové zastávky Vysoká Lípa – hot. Lípa, která je vzdálená od začátku trasy 300 m. Lze se dopravit autem s parkováním na některých parkovištích ve Vysoké Lípě. Na konci trasy se nachází autobusová zastávka Jetřichovice – ObÚ. I zde je možnost v obci zanechat auto na některém z parkovišť. Trasu lze projít i v opačném směru.

Hodnocení povrchu na stezce:

- zpevněný povrch komplexní (asfalt) 2 200 m,
- zpevněný povrch jednoduchý (štolina, kameny na půdě) 600 m,
- zpevněný povrch komplexní (štolina s kamenným štětem) 400 m,
- nezpevněný povrch (půda, tráva, lesní hrabanka) 3 900 m.

Stezka je tvořena z 31 % zpevněným povrchem komplexním (asfalt), z 8 % zpevněným povrchem jednoduchým (šotolina, kameny na půdě), z 6 % zpevněný povrch komplexním (šotolina s kamenným štětem) a z 55 % nezpevněným povrchem (půda, tráva, lesní hrabanka).

Hodnocení krajinného pokryvu na stezce:

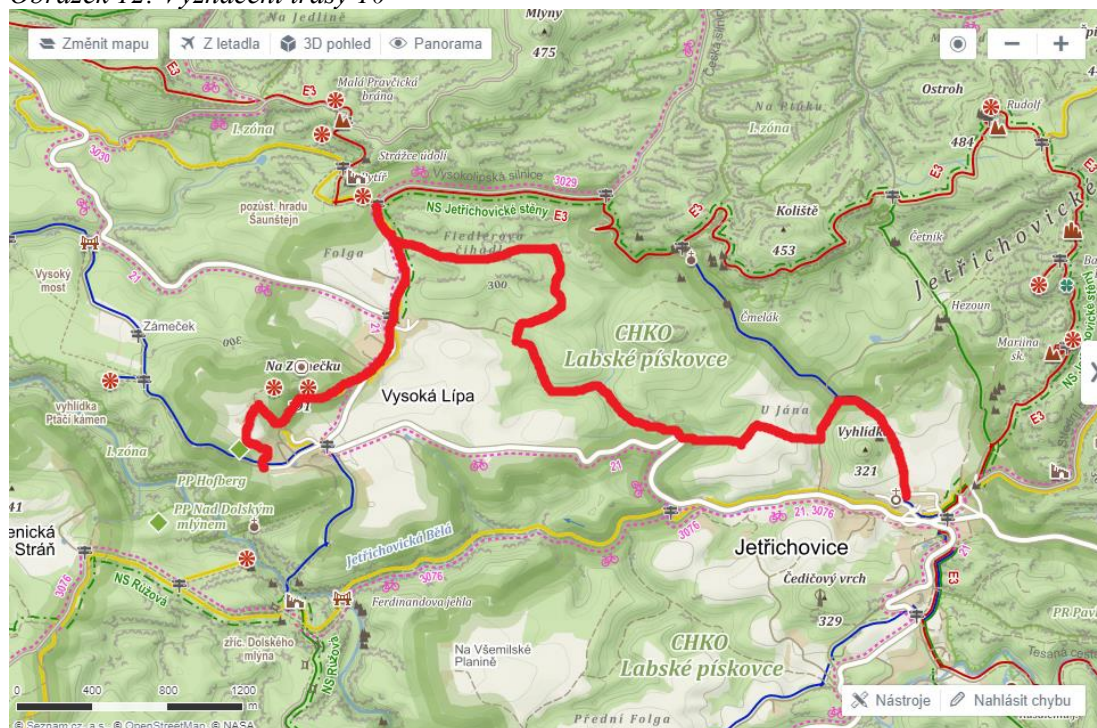
- les – 3 400 m,
- louky a pastviny – 1 600 m,
- vesnice – 2 100 m.

Stezka je tvořena z 48 % lesy. Louky a pastviny tvoří 22,5 % stezky a vesnice 29,5 %.

Výškový profil

Trasa začíná ve výšce 329 m. n. m. a končí ve výšce 259 m. n. m. Nejnižší bod je na 5,8 km s výškou 240 m. n. m., nejvyšší je po 650 m s výškou 371 m. n. m. Převýšení je zde 131 m. n. m.

Obrázek 12: Vyznačení trasy 10

Zdroj: *Mapy.cz, vlastní sestavení*

5 Diskuze

Cestovní ruch je velice rozšířeným po celém světě je rozdělen do několika odvětví a mnohdy je velice složité se v něm orientovat (CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001, 2002). Problémem jsou často nepřehledné situace v podnikatelských aktivitách, nejednotnost přístupů i metod, zhoršené vztahy mezi správami a subjekty. Řeším je návrh na sjednocení zájmů ochrany přírody a cestovního ruchu, nejen na úrovni státní správy, ale i mimo ni. Z toho plyne, že vlivem cestovního ruchu dochází k mnoha komplikacím. Cestovního ruchu je spojen s pohybem lidské společnosti, který je v poslední době velice snadný oproti dobám dřívějším. Účastníci cestovního ruchu se dostávají do míst, kde to dříve nebylo možné nebo cestovní ruch byl minimální. Především oblasti, které jsou něčím zvláštní nebo zajímavé se dostávají do stále většího podvědomí lidské společnosti a tím jsou častěji navštěvovanější. Příkladem jsou chráněné krajinné oblasti nebo národní parky (VÍTEK & PEŠOUT, 2010). Jejich vznik a vedení by, ale mohlo být jedním z kompromisů, jak relativně naléhavou ochranu přírody skloubit s relativně historicky vyvinutými regionálními postupy. Dále by tyto oblasti mohly podpořit velice komplikovaný vztah člověka s přírodou a také prospěšné vnímání přírody s ohledem na přírodní zdroje až po jejich uznání jako hodnotu (STOLL-KLEEMAN, 2001; MOSE, 2007; HUBERT, *ET AL.*, 2013). Problémem nastává i v případě mnohdy zcela fádni obavy, že lidé budou v důsledku různých opatření stále více izolováni od přírody (BALMFORD, *ET AL.*, 2009). Předcházet těmto nesrovnalostem by mělo zajistit rozšíření informací o vztahu člověka k přírodě ve snaze se podílet na osvětě a vzdělávání veřejnosti. Ideálním nástrojem je enviromentální vzdělávání. Environmentální výchova neboli také environmentální vzdělávání jsou správným východiskem, které by mohlo pomoci k rozšíření informací, nejen o problematice, ale i obecně o vztahu člověka s přírodou (RABUŠIČOVÁ & RABUŠIČ, 2008; VÍTEK & PEŠOUT, 2010).

CHKO Labské pískovce je intenzivně navštěvovanou destinací cestovního ruchu. Správa CHKO Labské pískovce vydává plán péče o CHKO, kterým se mimo jiné stanovují rámce rozvoje cestovního ruchu v hranicích CHKO. Klíčové jsou základní údaje se současným stavem a s ohledem na vývoj CHKO. Tyto informace mohou být využity při tvorbě nových turistických tras a podílet se na ochraně přírody ve zvláště chráněném území. Z toho důvodu je velice důležité, aby docházelo k ochraně a zachování přírodní hodnoty. Důležité je též brát v potaz lidské činnosti

ovlivňující stav přírody a krajiny. Tato diplomová práce se zabývala rešeršním zpracováním ochrany přírody, cestovním ruchem a jeho problematikou. Dále turistickými trasami, které jsou budovány ve snaze eliminovat prostorové problémy cestovního ruchu. Na základě tohoto zjištění byla vypracována analýza turistických tras, vytyčen seznam potenciálních atraktivit a navrhnuty nové turistické trasy v oblasti CHKO Labské pískovce.

V CHKO Labské pískovce byla provedena analýza všech turistických tras nacházející se v tomto území. Analyzován byl jejich krajinný pokryv, povrch a délka, neboť to jsou hlavní kritéria, která by mohla návštěvníky zajímat. Dále zde bylo vytyčeno několik nových atraktivit, které také mohou být potenciálně zajímavé pro turisty nebo obyvatele. Na základě analýzy a vytyčení několika potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce, byl vytvořen návrh nových turistických tras. Návrh byl vytvořen se snahou eliminovat problémy spojené s touto tvorbou, byl zde brán ohled na zachování současného stavu, splnění struktury stezek a nezapomnělo se ani na ochranu zvláště chráněného území. Nové turistické trasy vedou místy s novými potenciálními atraktivitami, ale obsahují též ty známé. Některé navazují na již značené trasy nebo jsou jimi propojeny, jiné jsou nové a nijak nenavazují na turistické trasy. Byly navrhnuty za účel zvýšení atraktivity území, poskytnutí nových možností návštěvníkům a rozšíření informací o tomto území. Všechny trasy jsou určeny pro pěší turistiku, jiné se mohou absolvovat i na kole určeném do terénu. Některé jsou tvořeny do kruhu, jiné mají rozdílný počáteční a koncový bod. Trasy umožňují vidět atraktivity zaměřené na historii, architekturu, přírodu. Zaměřují se na krajinné zajímavosti, jakými jsou například jeskyně, skály s různými vyhlídkovými místy, vodu, přírodní rezervace nebo přírodní památky. Návrh stezek se snaží zohlednit i dostupnost na trasu a jsou navrženy s počátečními i koncovými body v blízkosti veřejné dopravy nebo možností zaparkování v případě vlastní dopravy. Zároveň bylo snahou eliminovat křížení tras s místními komunikacemi, což, ale na několika místech vzhledem k infrastruktuře prostředí nebylo možné.

6 Závěr

V CHKO Labské pískovce je velice rozšířen cestovní ruch, jedná se o velmi oblíbenou a turisty vyhledávanou oblast. Z toho důvodu je velice důležité, aby docházelo k ochraně a zachování přírodní hodnoty. Vlivem nárůstu cestovního ruchu dochází k mnoha problémům. Zásadním problémem je střed dvou zájmů, jak vhodně vyřešit zachování jedinečnosti přírody a zároveň co nejvíce návštěvníkům přiblížit přírodu. Řešení je mnohdy doprovázeno řadou komplikací. Tato diplomová práce se zabývala rešeršním zpracováním ochrany přírody, cestovním ruchem a jeho problematikou. Dále turistickými trasami, které jsou budovány ve snaze eliminovat prostorové problémy cestovního ruchu. Na základě tohoto zjištění byla vypracována analýza turistických tras, vytyčen seznam potenciálních atraktivit a navrhnuty nové turistické trasy v oblasti CHKO Labské pískovce.

Prvním cílem diplomové práce bylo zhodnocení současného stavu turistických tras v CHKO Labské pískovce. Sběr dat pro vyhodnocení a tvorbu analýzy zahrnovalo důkladné prozkoumání všech turistických tras v CHKO Labské pískovce. Na turistických trasách bylo sledováno – krajinný typ, povrch, počet rozcestníků. Krajinný typ zahrnoval dvě možnosti, kterými mohla trasa vést – les, otevřená krajina. Povrch zahrnoval čtyři varianty, po kterých mohla stezka vést – lesní pěšina, zpevněný povrch, nezpevněný povrch, silnice. Dále byla zaznamenána délka turistické trasy. Trasy byly rozděleny podle barvy turistického označení – červená modrá, žlutá a zelená. Celkem se jednalo o 31 turistických tras s celkovou délkou 269,3 km. Nejčastějším typem krajinného typu na turistických trasách byl les 69,6 %, zbytek tvořila otevřená krajina 30,4 %. Nejčastějším typem povrchu na turistických trasách byla lesní pěšina 43,1 %, dále nezpevněný povrch 25,5 %, zpevněný povrch 21,9 % a nejméně zastoupeným typem povrchu byla silnice 9,5 %. Celkově se na všech turistických trasách nacházelo 173 rozcestníků, toto číslo odpovídá jednomu rozcestníku na 1,6 km trasy.

Druhým cílem diplomové práce bylo vytvoření seznamu potenciálních atraktivit v oblasti CHKO Labské pískovce. Celá oblast CHKO byla detailně zkoumána a bylo vybráno 173 atraktivit. Atraktivit byly rozděleny do 13 skupin podle blízkosti jejich charakteru – architektura, historie, kopec, památný strom, příroda, přírodní památka, přírodní rezervace, rozcestník, jeskyně, skály, voda, vyhlídkové místo a zábava. Dále obsahují základní informace a jejich umístění bylo označeno GPS souřadnicemi. Seznam byl vytvořen tak, aby obsahoval známé i méně známé

atraktivita. Některé atraktivita se nacházely na již vyznačených turistických trasách jiné nikoliv. Jednalo se o 60 původních a 113 nových atraktivit. Seznam tvořil nejčastěji atraktivita typu architektura s počtem 32 atraktivit. Dalším typem byla voda 30 atraktivit, historie 25 atraktivit, skály 18 atraktivit, vyhlídková místa 17 atraktivit, příroda 12 atraktivit, přírodní rezervace 12 atraktivit, kopec 9 atraktivit, přírodní památka 7 atraktivit, rozcestník 4 atraktivita, památné stromy a jeskyně po 3 atraktivitách, zábava 1 atraktivita.

Na základě těchto dvou cílů, bylo posledním cílem, vytvoření návrhu s novými turistickými trasami. Celkově bylo navrženo 10 nových turistických tras. Trasy byly tvořeny různě dlouhé s rozdílným nebo stejných počátečním a koncovým bodem. Na trase se vyskytoval rozdílný počtem atraktivit za účelem jejich zajímavému propojení pro budoucí návštěvníky. Návrh zahrnoval dopravní dostupnost na trasu a eliminuje komplikace spojené s dostupností na počáteční body trasy. Dále návrh propojuje již stávající turistické trasy a dochází tak k optimalizaci stávajících turistických tras s novými a umožňuje různé variantní řešení. Snahou zde bylo vytvoření návrhu, který zvýší atraktivitu oblasti, přiláká nové turisty a zároveň bude ohleduplný k přírodní hodnotě krajiny.

Cíle práce byly naplněny. Výsledky práce by mohly být vhodným podkladem pro tvorbu nových turistických tras v CHKO Labské pískovce.

7 Seznam použitých zdrojů

- ADRIAENSEN, F., CHARDON, J. P., BLUST, D. De. & E., SWINNEN (2003). *The application of least-cost modeling as a functional landscape model*. *Lansc. Urban Plan.* 64, 233–247.
- AOPK ČR (2017a). *Obecná ochrana přírody a krajiny*. [cit. 2017-10-01]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny>
- AOPK ČR (2017b). *Chráněná krajinná oblast Labské pískovce*. [cit. 2017-10-02]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/>.
- AOPK ČR (2017c). *Základní údaje o chko: flóra*. [cit. 2017-10-01]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/flora/>
- AOPK ČR (2017d). *Územní ochrana*. [cit. 2017-11-02]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/velkoplosna-chronena-uzemi/>
- AOPK ČR (2017e). *Maloplošná zvláště chráněná území: národní přírodní rezervace*. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/maloplosna-zvlaste-chronena-uzemi/narodni-prirodni-rezervace/>
- AOPK ČR (2017f). *Základní údaje o chko: geomorfologie*. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/geomorfologie/>
- AOPK ČR (2017g). *Základní údaje o chko: hydrologie a hydrogeologie*. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/hydrologie-a-hydrogeologie/>
- AOPK ČR (2017h). *Základní údaje o chko: fauna*. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/fauna/>
- AOPK ČR (2017ch). *Základní údaje o chko: půdní poměry*. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://labskepiskovce.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/pudni-pomery/>
- AOPK ČR (2017i). *Ústřední seznam ochrany přírody*. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/portal/>

- BALMFORD, A., BERESFORD, J., GREEN, J., NAIDOO, R., WALPOLE, M. & A., MANICA (2009). *A Global Perspective on Trends in Nature-Based Tourism*. PLOS Biology 7(6).
- BÁRTOVÁ, Z., ET AL. (1999). *Ústecko*. Praha: Artedit.
- BAUER, P., KOPECKÝ, V. & J., ŠMUCAR (2008). *Labské pískovce – historie, příroda a ochrana území*. Děčín: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa CHKO Labské pískovce. ISBN 9788087051276.
- BECK, L. & T., CABLE (2002). *Interpretation for 21st Century*. Champaign IL: Sagamore publishing.
- BENDA, P. & J., MAREK (1995). *The Elbe Sandstones Area from a nature conservation viewpoint*. Sborník České Geografické Společnosti.
- BÍNA, J. & J., DEMEK (2012). *Z nížin do hor: Geomorfologické regiony České republiky*. Praha: Academia.
- BOOTHROYD, P. & X. N., PHAM (2000). *Socioeconomic renovation in Viet Nam: the origin, evolution, and impact of doi moi*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- BROMLEY, M., MARION, J. L. & T. HALL (2013). *Training to teach leave No trace: Efficacy of master educator courses*. Journal of Park and Recreation Administration, 31, 62–78.
- BURDA, J., ET AL. (1998): *Vysvětlivky k souboru geologických a ekologických účelových map přírodních zdrojů v měřítku 1 : 50 000*, Praha: ČGÚ.
- CARVALHINHO, L., ROSA, P. & F. GOMES (2015). *Hiking Trails Evaluation in the Natural Park of Serras de Aire e Candeeiros*. European Journal of Tourism, Hospitality and Recreation 6, 2: 139 - 156.
- CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2001 (2002). *Tourism in the Czech Republic in 2001*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE 2012 (2013). *Tourism in the Czech Republic in 2012*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- ČERTÍK, M. (2000). *Cestovní ruch: vývoj organizace a řízení*. Praha: Off.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2015), *Charakteristika okresu Děčín*. [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_decin

- DANIELS, M. & J. L., MARION (2005). *Communicating leave no trace ethics and practices: Efficacy of two-day trainer courses*. Journal of Park and Recreation Administration, 23, 1–19.
- DAVID, P., LUDVÍK, P. & V., SOUKUP (2017). *Českosaské Švýcarsko*. Praha: Soukup & David.
- DEMEK, J. & P., MACKOVČIN (2006). *Zeměpisný lexikon ČR*. Vyd. 2. Brno: AOPK ČR.
- DEMERS, M. N., SIMPSON, J. W., BOERNER, R. E. J., ET AL. (1995). *Fencerows, edges, and implications of changing connectivity illustrated by two contiguous Ohio landscapes*. Conserv. Biol. 9(5), 1159–1168.
- DOUCETTE, J. E. & D. N., COLE (1993). *Wilderness visitor education: Information about alternative techniques*. Forest Service general technical report. Ogden, UT (United States): Forest Service. Intermountain Research Station.
- DROZD, J. (2010). *Plán péče o Národní park České Švýcarsko – přehled: 2009-2016*. Krásná Lípa: Správa Národního parku České Švýcarsko.
- EAGLES, P. F. J. (2009). *Governance of recreation and tourism partnerships in parks and protected areas*. J Sust Tour 17: 231–248.
- FORET, M. & V., FORETOVÁ (2001). *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada.
- GARBER, S. D. & J., Burger (1995). *A 20-yr study documenting the relationship between turtle decline and human recreation*. Ecol Appl 5, 1151–1162.
- GLÖCKNER, P. (1995). *Fyziogeografické a geologické poměry okresu Děčín: Vlastivěda okresu Děčín*. Ser. Příroda.
- GOELDNER, Ch. R. & J. R. B., RITCHIE (2008). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. New York: Wiley.
- GOODWIN, B. J. & L., FAHRIG (2002). *How does landscape structure influence landscape connectivity?* Oikos 99, 552–570.
- GÚČIK, M., ET AL. (2004). *Krátký slovník cestovního ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela. Ekonomická fakulta.

- HADINCOVÁ, V., MÜNZBERGOVÁ, Z., WILD, J., ŠAJTAR, L. & J., MAREŠOVÁ (2007). *Dispersal of invasive Pinus strobus in sandstone areas of the Czech Republic*.
- HALL, C. M. & S., PAGE (2014). *The geography of tourism and recreation: environment, place and space*. Fourth edition. New York: Routledge.
- HAM, S. (1992). *Environmental Interpretation: A Practical Guide for People with Big Ideas and Small Budgets*. Golden, CO: Fulcrum/North American Press.
- HAMARNEHOVÁ, I. (2008). *Geografie cestovního ruchu: Evropa*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- HÄRTEL, H., MARKOVÁ, I. & J., SÁDLO (2007). *Diversity of flora and vegetation of the sandstone areas in the Bohemian Cretaceous Basin (Czech Republic/Germany/Poland)*. Praha: Academia.
- HAYES, D. G. (2008). *An investigation of behavior in recreation and tourism settings: A case study of natural hazard management at the Glaciers*. Westland National Park, New Zealand.
- HERČÍK, F., HERRMANN, Z. & J., VALEČKA (1999). *Hydrogeologie české křídové pánve*. Praha: Český geologický ústav.
- HESKOVÁ, M. (2006). *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna.
- HLADKÁ, J. (1997). *Technika cestovního ruchu*. Praha: Grada.
- HOLAN, O. (2001). *Labské pískovce*. Ústí n. Labem: Foto-Grafika-OHV.
- HOLOUBEK, J. (2012). *České Švýcarsko: (krajina inspirace)*. Krásná Lípa: České Švýcarsko.
- HUBERT, M., JUNGMEIER, M., LANGE, S. & S., CHAUDHARY (2013). *Knowledge, parks and cultures: Transcultural exchange of knowledge in protected areas: case studies from Austria and Nepal*. Klagenfurt: Johannes Heyn Verlag.
- HUGHES, M. & A. M., SAUNDERS (2005). *Interpretation, activity participation, and environmental attitudes of visitors to Penguin Island*. Western Australia: Society & Natural Resources.
- CHKO LABSKÉ PÍSKOVCE (2015): *Základní údaje*. [cit. 2017-12-04]. Dostupné z:

http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=CHKO_labske_piskovce_cz

- IKUTA, L. A. & D. T., Blumstein (2003). *Do fences protect birds from human disturbance?* Biol Conserv 112, 447–452.
- IUCN (2014). *Category V: Protected Landscape/Seascape*. Dostupné z: <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-areas-categories/category-v-protected-landscapeseascape>
- JONOVÁ, L. (2010). *Problematika vozičkářů v aktivním cestovním ruchu se zaměřením na pěší turistiku v Praze a okolí*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- KALA, L. & T., SALOV (2010). *Výsledky monitorování a jejich využití v praxi – České Švýcarsko*. Ochrana přírody, zvláštní číslo.
- KISS, A. (2004). *Is community-based ecotourism a good use of biodiversity conservation funds?* TREE 19: 232–237.
- KLUB ČESKÝCH TURISTŮ (2017). [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/>
- KLUMPAR, V. (2007). *Českosaské Švýcarsko: 52 vybraných pěších tras a túr*. Praha: Freytag & Berndt.
- KNIGHT, R. L. & K. J., GUTZWILLER (1995). *Wildlife and recreationists: coexistence through management and research*. Washington D.C.: Island Press.
- KOS, J. (2010). *Výsledky a monitorování a jejich využití v praxi – Národní park Podyjí*. Ochrana přírody, zvláštní číslo.
- KRESSL, T. (2004). *Cestovní ruch v CHKO Křivoklátsko*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Přírodovědecká fakulta.
- KŘIVÁNEK, R. (2015). *Zážitky v Českosaském Švýcarsku*. Krásná Lípa: České Švýcarsko.
- KUNCOVÁ, J. (1999). *Ústecko: Chráněná území ČR*. Praha: Artedit.
- LINDENMAYER, D. B., MARGULES, C. B. & D. B., BOTKIN (2000). *Indicators of biodiversity for ecologically sustainable forest management*. Conserv. Biol. 14(4), 941–950.

- LOSOS, E., HAYES, J., PHILLIPS, A., WILCOVE, D. & C., ALKIRE (1995). *Taxpayer-subsidized resource extraction harms species*. *BioScience* 45, 446–455.
- LÜCK, M. (2003). *Education on Marine Mammal Tours as Agent for Conservation—But Do Tourists Want to Be Educated?* *Ocean & Coastal Management*.
- LYNN, N. A. & R. D., BROWN (2003). *Effects of recreational use impacts on hiking experiences in natural areas*. *Landsc. Urban Plan.* 64, 77–87.
- MALANSON, G. P. & B. E., CRAMER (1999). *Landscape heterogeneity, connectivity, and critical landscapes for conservation*. *Diversity Distr.* 5, 27–39.
- MANFREDO, M. J. & A. D., BRIGHT (1991). *A model for assessing the effects of communication on recreationists*. *Journal of Leisure Research*, 23(1), 1–20.
- MANNING, R. E. (2011). *Managing outdoor recreation: Alternative management practices*. In *Studies in outdoor recreation: Search and research for satisfaction* (3rd Ed., pp. 273–321). Corvallis, OR: Oregon State University Press.
- MARION, J. L. & S. E., REID (2007). *Minimising visitor impact to protected areas: The efficacy of low impact education programmes*. *Journal of Sustainable Tourism*, 15(1), 5-27.
- MARION, J. L. (2014). *Leave No trace in the outdoors*. PA: Stackpole Books: Mechanicsburg.
- MOSCARDO, G. (2003). *Interpretation and Sustainable Tourism: Functions, Examples and Principles*. *Journal of Tourism Studies*.
- MOSE, I. (2007). *Protected areas and regional development in Europe: Towards a new model for the 21st Century*. Hampshire: Ashgate Publishing.
- NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO (2017a): *Bezobratlý*. [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.npcs.cz/bezobratli-0>
- NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO (2017b). *Chráněná území*. [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.npcs.cz/chranena-uzemi>

- NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO (2017c). *Příroda a krajina Českosaského Švýcarska*. [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.npcs.cz/priroda-krajina-ceskosaskeho-svycarska>
- NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO (2017d). *Geologie*. [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.npcs.cz/geologie>
- NAVRÁTIL, J. (2012). *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava*. Praha: Alfa Nakladatelství.
- NAVRÁTIL, J., KNOTEK J., PÍCHA K. & J., FIALOVÁ (2014). *Šetrný cestovní ruch ve velkoplošně chráněných územích přírody: Jižní Čechy a Šumava*. Jih, České Budějovice.
- NAVRÁTIL, J., LESJAK, M., PÍCHA, K., MARTINÁT, S., NAVRÁTILOVÁ, J., KNOTEK, J., KUČER, T., ŠVEC, R., BALOUNOVÁ, Z., RAJCHARD, J. & V. L., WHITE, BARAVALLE, GILLIA (2015), *The importance of vulnerable areas with potential tourism development: a case study of the Bohemian forest and South Bohemia tourism regions*. Acta geographica Slovenica.
- NĚMEC, J. & M., MAKOVEC (1999). *Děčínsko. Šluknovsko: Turistický průvodce = Tourist guide = Fremdenführer (1. vyd.)*. Ústí nad Labem: Děčín: Magma
- NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO, (2017). *Hydrogeologie*. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=hydrogeologie&site=NP_ceske_svycarsko_cz
- ÓLAFSDÓTTIR, R. & M. C., RUNNSTRÖM (2013). *Assessing hiking trails condition in two popular tourist destinations in the Icelandic highlands*. Journal of Outdoor Recreation and Tourism, 3-4, 57-67.
- ORIEŠKA, J. & M., MELICHÁREK (1999). *Metodika činnosti průvodce cestovního ruchu*. Praha: Idea servis.
- PAPOUCHIS, C. M., SINGER F. J. & W. B. SLOAN (2001). *Responses of desert bighorn sheep to increased human recreation*. J Wildlife Manage 65, 573–582.

- PÁSKOVÁ, M. & J., ZELENKA (2002). *Cestovní ruch – výkladový slovník*. Praha: MMR.
- PETRŮ, Z. (1999). *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis.
- PICKERING, C. M. (2010). *Ten factors that affect the severity of environmental impact of visitors in protected areas*. *Ambio* 39(1), 70-77.
- PLOS ONE (2006). *San Francisco*. CA: Public Library of Science.
- PLUMMER, R. & D. A., FENNELL (2009). *Managing protected areas for sustainable tourism: prospects for adaptive co-management*. *Journal of Sustainable Tourism* 17(2).
- PORIA, Y., BIRAN, A. & A., REICHEL (2009). *Visitors' Preference for Interpretation at Heritage Sites*. *Journal of Travel Research*.
- POUDEL, S. & G. P., NYAUPANE (2013). *The role of interpretative tour guiding in sustainable destination management: A comparison between guided and nonguided tourists*. *Journal of Travel Research*.
- REED, S. E. & A. M., MERENLENDER (2008). *Quiet, nonconsumptive recreation reduces protected area effectiveness*. *Conserv Lett* 1: 146–154.
- REINER, N. & S. R., LAWSON (2009). *Improving the efficacy of visitor education in Haleakala National Park using the Theory of Planned Behavior*. *Journal of Interpretation Research*, 14, 21–45.
- ROGERSON, M. C. (2002). *Tourism and local economic development: the case of the Highland Meander*. *Development Southern Africa*, 19(1), 143-167.
- SALAFSKY, N. & H., CAULEY, ET AL. (2001). *A systematic test of an enterprise strategy for community-based biodiversity conservation*, *Conserv.*
- SIMON, M., ET AL. (2005). *Labe a jeho povodí – geografický, hydrologický a vodohospodářský přehled*. Praha: MKOL.
- SLAVÍK, P., BALATKA, B., DOBIÁŠ, D. & P., CIBULKOVÁ (2006). *Zeměpisný lexikon ČR*. Brno: AOPK ČR.
- STOLL-KLEEMAN, S. (2001). *Opposition to the designation of protected areas in Germany*. *Journal of Environmental Planning and Management*.
- STRÍBRNÁ, M. & P. MIKULKA (2003). *Agroturistika a potraviny – základ prosperity farmy*. Praha ÚZPI.

- STRÍBRNÁ, M. (2005). *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha, Profi Press, s.r.o.
- SYMMONDS, M. C., HAMMITT, W. E. & V. L., QUISENBERRY (2000). *Managing recreational trail environments for mountain bike user preference*. *Environ. Manage.* 25, 549–564.
- ŠKODOVÁ, PARMOVÁ, D. (2007). *Agroturistika*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- TAYLOR, A. R. & R. L., KNIGHT (2003). *Wildlife responses to recreation and associated visitor perceptions*. *Ecol Appl* 13, 951–963.
- TAYLOR, P. D., FAHRIG, L., HENEIN, K. & G., MERRIAM (1993). *Connectivity is a vital element of landscape structure*. *Oikos* 68, 571–573.
- TĚŠITEL, J. (2013). *Tourism management – a tool to communicate local development with nature protection*. Habilitation thesis, University of Economics, Prague.
- UNWTO (2017). *United Nations World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu*. [cit. 2017-12-08]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/>
- ÚSTECKÝ KRAJ – PŘÍRODA (2017). *NATURA 2000 v Ústeckém kraji*. [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: <http://www.usteckykraj-priroda.cz/natura-2000-v-usteckem-kraji>
- VITÁKOVÁ, M. (2007). *Využití kulturních a přírodních památek pro cestovní ruch*. Praha.
- VÍTEK, O. & P., PEŠOUT (2010). *Význam cestovního ruchu pro ochranu přírody: Příležitost nebo hrozba? Ochrana přírody, zvláštní číslo*.
- VYSTOUPIL, J. (2006). *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- VYSTOUPIL, J. (2007). *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Brno: Masarykova univerzita.
- WENJUN, L., XIAODONG G. & L. CHUNYAN (2005). *Hiking Trails and Tourism Impact Assessment In Protected Area: Jiuzhaigou Biosphere Reserve, China*. *Environ Monit Assess* 108: 279.
- WOOD, M. (2002). *ECOTOURISM: Principles, practises & policies for sustainability*. UNEP.

- YANG, M., COILLIE, V. F., HENS, L., WULF, D. R., OU, X. & Z., ZHANG (2014). *Nature conservation versus scenic quality: A GIS approach towards optimized tourist tracks in a protected area of Northwest Yunnan, China*. Journal of Mountain Science, 11(1), 142-155.
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 2. [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/Z%20114_1992.pdf
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 15. [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/Z%20114_1992.pdf
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 25. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/Z%20114_1992.pdf
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 26. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/Z%20114_1992.pdf
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny § 27. [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/%24file/Z%20114_1992.pdf
- ZELENKA, J., TĚŠITEL, J., PÁSKOVÁ, M. & D., KUŠOVÁ (2013). *Udržitelný cestovní ruch – management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus.

8 Seznam obrázků, tabulek a grafů

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Vyznačení CHKO Labské pískovce

Obrázek 2: Vyznačení sousedních oblastí CHKO Labské pískovce a NP České Švýcarsko

Obrázek 3: Vyznačení trasy 1

Obrázek 4: Vyznačení trasy 2

Obrázek 5: Vyznačení trasy 3

Obrázek 6: Vyznačení trasy 4

Obrázek 7: Vyznačení trasy 5

Obrázek 8: Vyznačení trasy 6

Obrázek 9: Vyznačení trasy 7

Obrázek 10: Vyznačení trasy 8

Obrázek 11: Vyznačení trasy 9

Obrázek 12: Vyznačení trasy 10

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled a rozloha chráněných krajinných oblastí

Tabulka 2: Zóny odstupňované ochrany

Tabulka 3: Přehled a rozloha národních parků

Tabulka 4: Formy cestovního ruchu

Tabulka 5: Formy cestovního ruchu, dle aktivit

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Typ povrchu na turistických trasách

Graf 2: Krajinný typ na turistických trasách

Graf 3: Počet potenciálních atraktivit podle typu

9 Seznam použitých zkratk

CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní rezervace
NPR	Národní přírodní památka
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
ÚSES	Územní systém ekologické stability

10 Přílohy

10.1 Seznam příloh

Příloha 1: Analýza turistických tras v CHKO Labské pískovce

Příloha 2: Seznam potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce

Příloha 1: Analýza turistických tras v CHKO Labské pískovce

Turistická trasa (+barva značení)	Celková délka (km)	Typ povrchu (km)		Krajina (km)				Rozcestníky (ks)
		Lesní pěšina	Nezpevněná cesta	Zpevněné cesta	Silnice	Les	Otevřená krajina	
Děčín (nemocnice) – Hřensko (nábř.)	18,0	12,0	3,8	2,0	0,2	13,8	4,2	10
Rozc. pod Šaunštejnem – Studený	13,7	9,0	0,6	0,8	3,3	12,3	1,4	12
Krásná Lípa (nám.) – Brtníky (žst.)	9,0	2,0	5,0	0,9	1,1	4,0	5,0	9
Děčín, Tyršův most – Tisá (bus.)	19,0	10,4	5,4	2,5	0,7	16,5	2,5	9
Veselé pod Rabšt. (žst.) – Česká Kamenice (nám.)	4,7	1,9	0	1,5	1,3	1,3	3,4	3
Suchá Kamenice (rozc.) – Veselé pod Rabšt. (žst.)	12,0	5,0	3,3	2,1	1,6	7,5	4,5	7
Mezní Louka – Dolský Mlýn	5,0	2,5	0,6	1,9	0	3,4	1,6	5
Pavlıno údolí – Brtníky	21,5	5,4	6,0	8,8	1,3	19,5	2,0	12
Česká Kamenice (nám.) – Jetřichovice (Skalní kaple KNY)	13,0	5,2	1,5	2,9	3,4	6,0	7,0	7
Mikulášovice (žst. Dolní) – Mikulášovice (Kaple nejsv. Trojice)	13,5	6,6	4,4	2,1	0,4	9,3	4,2	8

Turistická trasa (+barva značení)	Celková délka (km)	Typ povrchu (km)				Krajina (km)		
		Lesní pěšina	Nezpevněná cesta	Zpevněné cesta	Silnice	Les	Otevřená krajina	Rozcestníky (ks)
Sněžník (bus) – Soví brána (CZ/D)	3,2	0,9	0	0,8	1,5	2,3	0,9	2
Dolský Mlýn – Srbská kamenice (Pod Borovinou)	3,6	3,4	0	0,2	0	1,5	2,1	3
Děčín (nemocnice) – Pod Bynoveckým Vrchem	10,0	4,0	5,5	0,5	0	7,9	2,1	7
Belvédér (rozc.) – Ústí Suché Kamenice	3,5	3,4	0	0	0,1	3,4	0,1	3
Česká Kamenice (nám.) – Pohovka	9,5	3,8	1,9	3,3	0,5	4,2	5,3	5
Srbská kamenice (bus.) – Stará Oleška (rozc.)	3,2	0,8	0,2	0,7	1,5	1	2,2	2
Hřensko (nábř.) – Janov (rozhl.)	3,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5	2,0	5
Krásný Buk (zříc.) – Kyjov	2,5	2,0	0	0	0,5	1,5	1,0	2
Mikulášovice (nám.) – Wachberg (rest.)	4,0	1,0	1,5	1,5	0	2,1	1,9	5
Mikulášovice (bus.) – Bílý potok (CZ/D)	3,5	1,2	1,2	0,5	0,6	1,5	2,0	2
Děčín, Tyršův most – Jílové	21,5	12,0	4,4	4,1	1,0	17,7	3,8	10
U Buku – Am Böhmischen Tor	1,5	0,7	0,8	0	0	1,5	0	2

Turistická trasa (+barva značení)	Celková délka (km)	Typ povrchu (km)				Krajina (km)		
		Lesní pěšina	Nezpevněná cesta	Zpevněné cesta	Silnice	Les	Otevřená krajina	Rozcestníky (ks)
Hřensko – Olešský rybník	22,0	8,1	8,5	3,3	2,1	11,5	10,5	9
Pod Růžovským vrchem – Jetřichovice (Poštolčí kužel)	7,7	2,4	2,5	0,7	2,1	6,1	1,6	6
Mezní Louka – Vysoká Lípa (bus.)	4,0	2,5	0	0,5	1,0	3,2	0,8	3
Zahrady – Panský (žst.)	4,0	2,0	0,7	1,1	0,2	1,7	2,3	5
Mikulášovice (nám.) – Mikulášovice/Hinterhemsdorf (CZ/D)	3,5	0	1,75	1,75	0	1,5	2,0	5
Tomášov – Waldhaus	2,2	0	1,9	0,3	0	1,3	0,9	2
Tanečnice – Sebnitz, přechod (CZ/D)	1,5	0,3	1,2	0	0	1,5	0	2
Děčín, Tyršův most – Čertova Voda (žst.)	16,5	3,1	4,2	9,2	0	13,6	2,9	6
Ostrov – Libouchec	9,0	3,0	1,8	3,6	0,6	7,3	1,7	5

Zdroj: Vlastní sestavení

Příloha 2: Seznam potenciálních atraktivit v CHKO Labské pískovce

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
1	Klopotský vodopád	50.8603289N, 14.2196253E	Voda	Uměle vytvořený vodopád, 3 m vysoký, obklopen skalami až 60 m vysokými.
2	Hraniční jehla	50.8595692N, 14.2191047E	Vyhlídkové místo	Skalní vyhlídka ležící na hranicích mezi Českou republikou a Německem.
3	Hraniční patníky (Česká brána)	50.8489772N, 14.1820314E	Historie	Hraniční patníky, které lemují hranice mezi Českou republikou a Německem.
4	Dolnožlebský vodopád	50.8401978N, 14.2086389E	Voda	Uměle vytvořený vodopád, kousek od vesnice Dolní Žleb u cesty zvané Koňák.
5	Kostel Nejsvětější Trojice	50.8426908N, 14.2165353E	Architektura	Nejseverněji postavený kostel v Čechách při levém břehu řeky Labe.
6	Okraj skal	50.8323647N, 14.2200542E	Vyhlídkové místo	Vyhlídko nabízí pohled na známý skalní útvar Jeptiška a do kaňonu řeky Labe.
7	Okraj skal	50.8286514N, 14.2191103E	Vyhlídkové místo	Vyhlídkové místo s lavičkou a stolem. Pozorovat zde lze kaňon řeky Labe.
8	Lesní jezírko	50.8173192N, 14.1990258E	Voda	Průzračné lesní jezírko, napájené vodou z nedaleké vodárny.
9	Vyhlídkové místo	50.8105947N, 14.2161919E	Skály	Vyhlídko nabízí pohled do kaňonu řeky Labe, za dobrého počasí lze vidět i Růžovský vrch.
10	Pramen Eliška	50.8156514N, 14.2079950E	Voda	Ze dřeva uměle vytvořená hráz i se žlábkem a hrnečkem pro žíznivé kolemjdoucí.
11	Studánka U Rampy	50.8324906N, 14.2025931E	Voda	Ze dřeva vytvořený malý domeček chrání vývěr pramene s odtokovým žlábkem vedoucí do koryta.
12	Střelnice	50.8296714N, 14.1919019E	Zábava	Výsek lesa, s malou budovou. Místo je označené jako střelnice.
13	Rybník	50.8071508N, 14.1793275E	Voda	Rybník využívaný za účel koupání. V jeho blízkosti nalezneme Hotelem Maxičky.
14	Vodárna Koelborn	50.7969658N, 14.2077375E	Voda	Masivní stavba, která je stále funkční a její stáří se odhaduje přes sto let.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
15	Kaštanka	50.8035031N, 14.2032744E	Příroda	Místo, kde se nachází alej s Jírovcem maďalem (<i>Aesculus hippocastanum</i>).
16	Muničák	50.8072386N, 14.2030814E	Historie	Dvě budovy, které dříve sloužily jako muniční sklad.
17	Pramen Křenkův	50.8208778N, 14.1776753E	Voda	Pramen, který zde vyvěrá na povrch.
18	Býv. Králův mlýn	50.8362817N, 14.1527200E	Architektura	Pozůstatky stavby bývalého Králova mlýna.
19	Rybník u králova pole	50.8336047N, 14.1559817E	PP	Přírodní památka, zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č. 2/2000, od 10.11.2000.
20	Studánka sedmilhářů	50.8416139N, 14.1472700E	Voda	Místo s několika prameny, ke kterému se pojí několik pověstí.
21	Králův mlýn (Königsmühle)	50.8373042N, 14.1498233E	Architektura	Pozůstatky Králova mlýna z 16. století, který poháněl několik pil.
22	Dienelův kříž	50.8259700N, 14.1827475E	Historie	Renovovaný kříž, který připomíná smrt myslivce, jiné zdroje uvádí pytláka Dienela.
23	Myslivcův kříž	50.8152881N, 14.1529253E	Historie	Renovovaný kříž, který vzpomíná na děčínského panského lesního úředníka, který byl zavražděn nebo zabit bleskem.
24	Mokřad	50.8262750N, 14.1434692E	Voda	Oblast z dostatkem nadzemní vody na území Vlhkého lesa.
25	Kristin hrádek	50.8253261N, 14.1160892E	Architektura	Původně lovecké sídlo, dnes se jedná o zrekonstruovanou budovu, která slouží, jako ubytovací a restaurační zařízení.
26	Rybník	50.8199853N, 14.1118836E	Voda	Rybník, kterým protéká Liščí potok. Místo je využíváno za účelem rekreace.
27	Chocholátého pomník	50.8106578N, 14.1366886E	Historie	Pomník připomíná havárii, nákladního auta vezoucí dřevo. Hajný Václav Chocholátý zde zahynul 24.9.1958.
28	Vlčí jezero	50.8097089N, 14.1338561E	Voda	Jezero s chladnou čistou vodou, která je zde zajištěna protékajícím Bělským potokem. Využíváno nejčastěji za účelem rekreace.
29	Pod Koňskou hlavou	50.8017892N, 14.1291356E	Rozcestník	Rozcestník s dřevěným přístřeškem a ohništěm, nacházející se pod stolovou horou Děčínský Sněžník.
30	Dub	50.7978567N, 14.1377614E	Památný strom	Památný strom, dub letní (<i>Quercus robur</i>), 20 m vysoký, vyhlášen byl 20.04.1994.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
31	Košská hlava	50.7993619N, 14.1174411E	Skály	Nejvýchodnější místo hory Děčínského Sněžku, kde lze vidět dva skalní útvary Nimrod a Kominík
32	Rozhledna Děčínský Sněžník	50.7935975N, 14.1092228E	Architektura	Kamenná rozhledna, vysoká 33 m. Vznikla roku 1864 na stolové hoře Sněžník s výškou 723 m. n. m.
33	Jeskyně pod Sněžníkem	50.7876331N, 14.1113578E	PP	Vzácná geologická a geomorfologická lokalita v Evropě. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/98, od 10.1.1999.
34	Pomník (Švédský hřbitov)	50.7871853N, 14.0989714E	Historie	Švédský hřbitov, nejspíše z doby třicetileté války, písemné doklady k tomuto místu nikdy nebyly nalezeny.
35	Drážďanská vyhlídka	50.7944392N, 14.0982364E	Skály	Nabízí výhled na Saské Švýcarsko i německé město Drážďany.
36	Louka	50.7985350N, 14.0945886E	Voda	Vlhká louka s několika prameny, stékající do potoka Sporný.
37	Pomalovaný kámen	50.7837775N, 14.1019406E	Architektura	Kámen svým tvarem připomíná dům, někdo mu domaloval dveře, okna a zdobení. Vzhledem připomíná perníkovou chaloupku.
38	Vyhlídka	50.7831250N, 14.0965989E	Vyhlídkové místo	Výsek v lese, kterým lze pozorovat České Středohoří.
39	Kaple Jména Panny Marie	50.7854864N, 14.0875117E	Architektura	Kaple postavena roku 1910 v secesním slohu z hrubě tesaných pískovcových bloků. V interiéru stojí oltář Panny Marie.
40	Kaplička	50.7894094N, 14.0870086E	Architektura	Malá výklenková kaplička z pískovcových bloků.
41	Holý vrch u Jílového	50.7729964N, 14.0847986E	PR	Přírodní rezervace, vyhlášena 26.7.2014, známá především kvůli kamennému moři a jím na nich vázaných živočichů a rostlin.
42	Pod Lesem	50.7715722N, 14.0818803E	PR	Jedná se o dvě podmáčené a květnaté louky. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/97, od 20.10.1997.
43	Skalní útvary	50.7789058N, 14.0639469E	Skály	623 m. n. m. vysoký bod Nad Stěnami.
44	Studánka	50.7749733N, 14.0669136E	Voda	Uměle vytvořená betonová hráz s přepadem vody u pramene potoka Skalní.
45	Libouchecké rybníčky	50.7654311N, 14.0593550E	PR	Většina území je tvořena vodními plochami s výskytem řady významných obojživelníků. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.4/96, od 10.10.1996.
46	Kamenné pozůstatky hospody	50.7721306N, 14.0527394E	Architektura	Kamenné pozůstatky bývalého hostince U Havranů neboli Rabenhaus.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
47	Smírčí kříž	50.7733969N, 14.0395925E	Historie	Kamenný smírčí kříž, kterých je v oblasti CHKO Labské pískovce spousta.
48	Dědova vyhlídka	50.7814431N, 14.0448928E	Vyhlídkové místo	Dědova vyhlídka se skalním útvarem pojmenovaným Doga, po levé straně.
49	Tiské stěny	50.7877175N, 14.0288639E	PP	Unikátní skalní město. Zřízená byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č. 3/96, od 10.6.1996.
50	Smírčí kříž	50.7942822N, 14.0244006E	Historie	Kamenný pomník na vrcholu s křížem připomíná smrt místního řezníka.
51	Skalní útvary	50.8026822N, 14.0229428E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Kyklop, Libušina stěna, Uminěnc, atd.).
52	Skalní útvary	50.8071167N, 14.0227497E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Moucha, Ústecká věž, atd.).
53	Rájecké rašeliniště	50.8096519N, 14.0214836E	PR	Nalezneme zde významné společenstvo rašelinné vegetace. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/2004, od 19.3.2004.
54	Rybník	50.8063533N, 14.0070964E	Voda	Odpočinkové místo s přístřeškem u rybníka nedaleko Rájce.
55	Niva Olšového potoka	50.8084997N, 14.0031158E	PR	Oblast protkána lokálními prameništi, tůněmi, zvodnělými plochami s mokřadními loukami. Zřízená byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č. 1/2002, od 3.3.2002.
56	Lípa	50.8099128N, 14.0108608E	Památný strom	Dva památné stromy, lípy malolisté (<i>Tilia cordata</i>), s obvodem kmenů 430 a 540 cm, vyhlášené byly 30.07.1998.
57	Modřín	50.8106481N, 13.9825367E	Památný strom	Památný strom, modřín evropský (<i>Larix decidua</i>), vysoký 18 m a obvodem 550 cm, vyhlášen dne 20.04.1994
58	Rybník	50.8177489N, 13.9923214E	Voda	Menší rybník na okraji PR Niva Olšového potoka.
59	Rybník	50.8011125N, 13.9928108E	Voda	Malý rybník, kterým protéká Olšový potok.
60	Antonínské louky	50.7897808N, 14.0021878E	Příroda	Jedná se o louky poblíž vesnice Antonínov.
61	Socha Panny Marie	50.7939531N, 13.9776094E	Architektura	Postavena byla v roce 1788 v obci Petrovice. Socha na levé ruce drží sedící dítě přidržované pravou rukou na prsou světice.
62	Volské kameny	50.7995336N, 14.0379458E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Mrzák, Borovička, Balkónová věž, atd.).

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
63	Eiland	50.8075075N, 14.0463786E	PP	Jedná se o mokřad, který je zvláště chráněným územím a rozprostírá se na dvou oblastech u Ostrova.
64	Skalní útvary	50.8020697N, 14.0547256E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Koráb, Soudek, Orel, atd.).
65	Skalní útvary	50.8092706N, 14.0533739E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Jelení věž, Pustý zámek, Běliningrad, atd.).
66	Skalní útvary	50.7952753N, 14.0447050E	Skály	Oblast se spoustou pojmenovaných skalních útvarů (Slabikář, Sokol, Pikolík, atd.).
67	Rybník	50.8058533N, 14.0721064E	Voda	Rybník v lese kousek od hranic s lavičkou, ideální místo k odpočinku.
68	Soví brána	50.8174183N, 14.0782003E	Rozcestník	Turistický hraniční přechod Jílové-Sněžník/Rosenthal
69	Oborský rybník	50.8280728N, 14.1001300E	Voda	Malý rybník v lese s dřevěným přístřeškem k odpočinku.
70	Vodárna	50.7941764N, 14.1579156E	Voda	Vodárna nad Bělou, plně funkční vodárna postavená z pískovcových hranolů.
71	Písečný vrch (337 m. n. m.)	50.7863158N, 14.1578942E	Kopec	Výsekem po boku kopce lze pozorovat stolovou horu Děčínský Sněžník s přilehlými vesničkami.
72	Skalní útvary	50.8043206N, 14.1530233E	Skály	Soutěska Bělského potoka se skalními útvary obklopující obě strany cesty.
73	Havraní vrch (404 m. n. m.)	50.7971875N, 14.1603617E	Kopec	Havraní vrch nabízí pohled do městské části Děčína, Bělá.
74	Bývalá plynárna Hřensko	50.8735892N, 14.2441244E	Historie	Malebná budova vybudována v roce 1905. Jedná o kamennou stavbu z opracovaných kvádrů, která sloužila jako acetylenová centrála, která neměla v okolí obdoby.
75	Labská vyhlídka	50.8735806N, 14.2365325E	Vyhlídkové místo	Vyhlídka nabízí pohled na údolí Kamenice, Hřensko, a také údolí Labe. Je zábradlím zabezpečená.
76	Claryho kaple	50.8726214N, 14.2455794E	Architektura	Secesní hrobka/kaple, patřila hraběti z rodu Clary-Aldringen, který se zasloužil o rozvoj této oblasti. Poblíž leží již zaniklý hřbitov.
77	Řada řopíků	50.8696369N, 14.2420150E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935–1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
78	Mechová jeskyně	50.8634433N, 14.2297600E	Jeskyně	Pískovcová jeskyně na svahu pravém břehu řeky Labe. Jedná se o malou jeskyni.
79	Pozůstatky mlýna a celnice	50.8621497N, 14.2295775E	Historie	Kamenné pozůstatky bývalého mlýna postavený tesařem Dittrichem i s celnicí, později přestavěnou na hostinec.
80	Minerální pramen	50.8627389N, 14.2284403E	Voda	Vývěr železitého pramenu, jejím důvodem vzniku byl průzkumný vrt, z kterého vytékalo tisíce litrů vody. Vrt byl zasypán.
81	Sklep lesního ducha	50.8569261N, 14.2425756E	Jeskyně	Pískovcová jeskyně na svahu pravém břehu řeky Labe. Jedná se o malou jeskyni.
82	Rozhledna Janov	50.8609717N, 14.2697783E	Architektura	Rozhledna na kopci Janov zpřístupněná od roku 2013 nabízí jedinečný pohled na stolové hory v Sasku, část Lužických hor, Děčínský Sněžník, Děčín a přilehlé vesnice. Je celoročně přístupná a zdarma.
83	Větrný mlýn, Janov	50.8579036N, 14.2628958E	Architektura	Větrný mlýn holandského typu – zděný mlýn s otočnou střechou. Postaven roku 1844.
84	Pozůstatky hostince	50.8452281N, 14.2546039E	Historie	Nápis na skále Krümmerwände, pozůstatek po hostinci, který fungoval v letech 1929–1945, dříve tu stál mlýn postaven r. 1848.
85	Belvédér	50.8495233N, 14.2216461E	Skály	Stupňovitá vyhlídka, která leží ve výšce 130 m. Je označovaná za jednu z nejstarších vyhlídek v této oblasti.
86	Jeskyně	50.8528006N, 14.2233761E	Jeskyně	V této oblasti nalezneme dvě jeskyně Pytláckou a Loupežnickou.
87	Řada řopíků	50.8585064N, 14.2282792E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935-1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.
88	Písečný vrch	50.8648175N, 14.2507025E	Příroda	Nevýrazný vrchol západně od Janova. Kvůli podloží zde nalezneme výskyt zajímavých druhů rostlin.
89	Indiánská vesnička Rosehill	50.8540772N, 14.2890475E	Architektura	Živé muzeum, které návštěvníkům přiblíží život prérijních indiánů tzv. kočovných lovců bizonů žijící před 150 lety na severoamerických prériích.
90	Kříž	50.8505617N, 14.2663667E	Historie	Kovový křížek v lese u silnice mezi Janovem a Arnolticemi.
91	Kostel sv. Petra a Pavla	50.8441789N, 14.2928736E	Architektura	Barokní jednolodní kostel postavený v letech 1711–1712, po stranách štítu jsou sochy sv. Petra a Pavla.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
92	Pastevní vrch	50.8441197N, 14.3010744E	Kopec	Vrch s dřevěnou 7 m vysokou vyhlídkou, nabízející jedinečný výhled od všech stran. Dříve byl nábožensky využitý a můžeme na vrchu vidět kříž.
93	Veroničin kříž	50.8501414N, 14.3202256E	Historie	Jedná se o smírčí kříž nedaleko obce Růžová. Pověst vypráví o vraždě ženy, kterou zabila její sokyně, žena byla poté za svůj čin popravena.
94	Starý most	50.8523158N, 14.3118247E	Architektura	Pozůstatky kamenného mostu postaveného z pískovcových kvádrů.
95	Kamenická stráž	50.8507786N, 14.3319306E	Architektura	Malá vesnice, která je součástí památkové zóny. Zachován je zde unikátní soubor lidové architektury – roubené chalupy a patrové budovy s hrázděným patrem.
96	Pod Růžovským vrchem	50.8391533N, 14.3277356E	Rozcestník	Rozcestník pod Růžovským vrchem na hranici NP České Švýcarsko.
97	Louky	50.8349419N, 14.3063194E	Příroda	Louka nedaleko NPR Růžovský vrch.
98	Větrný mlýn Růžová	50.8362267N, 14.2899058E	Architektura	Atrapa slouží jako penzion a stojí na původním místě bývalého mlýna. Je obrostlá břechtanem a zdobená pěti-křídlým větrným kolem.
99	Větrný mlýn Arnoltice	50.8393836N, 14.2611953E	Architektura	Stavba sloužící k bydlení od 19. století. Zachovalý je pouze typický tvar kónické kamenné stavby.
100	Arnoltický vrch (424 m. n. m.)	50.8292333N, 14.2659697E	Kopec	Vrch nabízí pohled na nedalekou vesnici Arnoltice, dále na Růžovský a Bynovecký vrch.
101	Cesta die Alee	50.8306422N, 14.2527008E	Historie	Z Bynovce na Labskou Stráž vede rovná cesta, kterou využívalo panstvo při jízdě na letohrádek Belvédér. Podél cesty se zachovalo pár kamenných patníků, které udávaly vzdálenost.
102	Okraj skal	50.8315986N, 14.2396089E	Skály	Okraj skal kaňonu řeky Labe. Oblast, kde se nachází spousta skalních útvarů a vyhlídek.
103	Růžová vřesina	50.8191283N, 14.2312511E	Skály	Okraj skal kaňonu řeky Labe. Oblast, kde se nachází spousta skalních útvarů a vyhlídek.
104	Bynovec	50.8214806N, 14.2641564E	Architektura	V obci Bynovec můžeme vidět malou kapličku a pozůstatky zámeckého areálu se zámek postaveného v letech 1703–1709, postavit jej dal František Karel Clary-Aldringen.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
105	Pramen Suché Kamenice	50.8229642N, 14.2824814E	Voda	Pramen se nachází na okraji lesa ve výšce 365 m. n. m.
106	Čabel	50.8184269N, 14.2873494E	PR	Plocha z velké části tvořena rašelinnými bory, zbytek tvoří rašeliniště, které bylo v minulosti ovlivněno těžkou mechanizací. Vyhlášena byla výnosem MK ČSR č.j.16634/73, dne 29.12.1973.
107	Riedlův smírčí kříž	50.8184269N, 14.2873494E	Historie	Smírčí kříž s vytesaným mečem a s několika malými křížky.
108	Hřibová pláň	50.8280611N, 14.3354175E	Příroda	Zajímavá oblast, pláň, pod Růžovským vrchem.
109	Srbská Kamenice	50.8218667N, 14.3547508E	Architektura	Obec ležící v údolí řeky Kamenice byla založena zřejmě v 11. století kolonizací slovanským lužickosrbským obyvatelstvem. Dominantou je barokní kostel sv. Václava a dochovaná lidová architektura.
110	Arba	50.8211214N, 14.3564031E	PR	Významný mokřad společně se slatinnými loukami a prameništi. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/96, od 1.1.1996.
111	Řopík	50.8339347N, 14.3673358E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935-1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.
112	Venkovské zemědělské muzeum	50.8158747N, 14.3536781E	Historie	Netradiční muzeum vybudované v pískovcové jeskyni. Expozice má dvě části: sedláka s dříve používanými zemědělskými stroji a selku symbolizující tehdejší rodinný život na statku.
113	Za Pilou	50.8136450N, 14.3491250E	PR	Mokřadní louka, která svým tvarem připomíná mísu. Louka nemá žádné vodoteče a množství vody je závislé hlavně na srážkách. Zřízená byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/99, od 22.4.1999.
114	Památník letecké havárie	50.8113022N, 14.3368444E	Historie	Nehoda letounu (Let JAT 367) způsobená výbuchem na palubě se stala 26. ledna 1972, letuška Vesna Vulović nehodu přežila.
115	Rybník – Studený	50.8110744N, 14.3238506E	Voda	Rybník využívaný zejména za účelem sportovního rybolovu.
116	Skalní útvary	50.8118786N, 14.2876847E	Skály	Vřesová dolina nabízí pohled na několik skalních útvarů jako je Houbařská věž, Věžička, Strážce tábořiště.
117	Slunečná brána	50.8097697N, 14.2572364E	Skály	Skalní útvar připomínající velké okno nalézající na úbočí Kamenského vrchu. Nachází se zde lavička.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
118	Kamenský vrch (433 m. n. m.)	50.8142928N, 14.2552208E	Kopec	Nenápadný kopec, který nabízí pohled ze severního úbočí na skalní útvary Českého Švýcarska.
119	Růžová vyhlídka	50.8060306N, 14.2441767E	Vyhlídkové místo	Místo nabízí velkolepý pohled do údolí Labe, na okolní skály, věže Růžového hřebene, Děčínský Sněžník nebo Velký Zschirstein. Nachází se zde lavička.
120	Spálenisko	50.8013486N, 14.2448058E	Vyhlídkové místo	Okraj skal kaňonu řeky Labe. Oblast, kde se nachází spousta skalních útvarů a vyhlídek.
121	Rybník	50.8072172N, 14.2598153E	Voda	Malý rybník v lese, nachází se zde pramen Ludvíkoveckého potoka.
122	Okraj skal	50.7937061N, 14.2404875E	Vyhlídkové místo	Skalní vyhlídka nad Loubím.
123	Památník	50.7906217N, 14.2533661E	Historie	Pomník lékaře a rakouského politika německé národnosti Hanse Kudlicha postavený v roce 1892.
124	Vodárenská šachta	50.7878567N, 14.2443928E	Voda	Vodárenské stavby i vodárenskými šachtami na Ludvíkovickém potoce.
125	Labská stráž	50.7889008N, 14.2354181E	Vyhlídkové místo	Vyhlídkové místo s vyhlídkovou věží, která je unikátní kvůli železobetonové kupoli, která ve své době neměla obdobu. Vyhlídková věž byla vybudována v letech 1888-1890.
126	Kvádrberk	50.7852725N, 14.2278542E	Vyhlídkové místo	Vyhlídková terasa s pískovcovým obeliskem zvaná také jako „Císařská vyhlídka“ vybudovaná v roce 1879.
127	Kaple	50.7942017N, 14.2562267E	Architektura	Replika původní zbořené kaple z roku 1770 v Ludvíkovicích. Jedná se o nově postavenou sakrální stavbou v letech 2011-2013 v barokním stylu.
128	Popovičský vrch (529 m. n. m.)	50.7917833N, 14.2837353E	Kopec	Protáhlý skalnatý vrch. Výhled do okolí je zde značně omezen kvůli zalesnění.
129	Huntířov	50.7897356N, 14.3042594E	Architektura	Obec, kde lze nalézt pozůstatky tradiční lidové architektury.
130	Palouček	50.8071361N, 14.2901725E	Příroda	Menší louka, palouk, obklopená lesy v nedaleké blízkosti prameniště Bynoveckého potoka.
131	Stará Oleška	50.7979547N, 14.3325944E	PR	Mokřady, které byly dříve hojně využívány k pastvě skotu. Výskyt vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.1/95, od 1.6.1995.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
132	Olešský rybník	50.7999353N, 14.3433875E	Voda	Rybník o rozloze 12 ha, využívané místo především za účelem rekreace a sportovního rybolovu. Část rybníka spadá pod PR Stará Oleška
133	Okraj skal	50.8033933N, 14.3221661E	Vyhlídkové místo	Vyvýšené místo, na kterém se nachází lavička a zábradlí s výhledem na Růžovský vrch.
134	Svaté obrázky	50.8048783N, 14.3534017E	Architektura	Obrázky dvou svatých, sv. Jana a sv. Rocha, u cesty mezi vesničkami Jánská a Lužná.
135	Soutěska Staré Olešky	50.8005928N, 14.3537408E	Příroda	Cesta, která lemuje Olešničský potok a vede mezi skalami.
136	Podzemní továrna Rabštejn	50.8016725N, 14.3698944E	Historie	Podzemní továrna vybudován v průběhu 2. světové války s muzeem koncentračního tábora Rabštejn.
137	Bývalá čerpací stanice	50.7978328N, 14.3616694E	Historie	Bývalý vojenský areál čerpací stanice PHM včetně nadzemních nádrží.
138	Bývalý koncentrační tábor Rabštejn	50.8007081N, 14.3863031E	Historie	Bývalý areál koncentračního tábora fungující v průběhu 2. světové války.
139	Sojčí rokle	50.8065258N, 14.3848867E	PP	Přírodní památka nedaleko obce Jánská, vyhlášena 15.9.2016 z důvodu ochrany vzácných druhů rostlin.
140	Salhausenovský zámek	50.7999825N, 14.4122453E	Architektura	Zámek byl pravděpodobně postaven po roce 1516 příslušníky rodu Salhausenů. Od roku 1966 je kulturní památkou ČR.
141	Pekelský důl	50.8124644N, 14.4096061E	PR	Vlhké slatinné louky. Zřízena byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č.2/97, od 10.11.1997.
142	Studánka	50.8096581N, 14.3975467E	Voda	Dřevěný přístřešek chrání studánku v obci Filipov.
143	Maiberg	50.8093733N, 14.3922683E	PR	Zaujímá rozlohu 9 ha a hlavní je zde ochrana zachovalých smíšených lesů.
144	Louky	50.8183483N, 14.3872900E	Příroda	Rozlehlé louky mezi vrchem Větrný a Strážiště.
145	Větrný vrch	50.8247467N, 14.4097778E	Kopec	Vrchol vulkanického původu.
146	Řada řopíků	50.8328786N, 14.3820972E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935-1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
147	Kaple svatého Ignáce	50.8384211N, 14.3739006E	Architektura	Skalní kaple sv. Ignáce vytesaná roku 1760 do pískovcového kamene.
148	Lužní les	50.8414381N, 14.3927617E	Příroda	Podmáčený les s vysokou hladinou podzemní vody v údolí chřibské kamenice.
149	Meandry Chřibské kamenice	50.8374592N, 14.3626567E	PP	Nejvýznamnější je zde přirozeně meandrující tok Chřibské Kamenice společně s přílehlou potoční nivou. Byla vyhlášena/přehlášena nařízením SCHKO Labské pískovce č. 2/2010 ze dne 1.7.2010.
150	Řada řopíků	50.8315236N, 14.3701239E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935-1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.
151	Louky	50.8301139N, 14.4060011E	Příroda	Rozsáhle louky obklopující Větrný vrch.
152	Terčino údolí	50.8488136N, 14.3970319E	PR	Romantický krajinný park, který se stal národní přírodní památkou nedaleko Jetřichovic.
153	Pomník	50.8482450N, 14.3923244E	Historie	Svatý obrázek ve výklenku vytesaném v pískovcovém kameni.
154	Čedičový vrch	50.8485425N, 14.3872256E	Kopec	Na vrchu můžeme spatřit tzv. kamenné čedičové varhany.
155	Rybník Grieselův	50.8437803N, 14.4002183E	Voda	Voda z rybníka byla dříve hnaná Grieselovým mlýnem. V nedalekém údolí objevíte skalní výklenek nazývaný Rusalčina jeskyně.
156	Kamenný úvoz	50.8464764N, 14.4075408E	Voda	Jedná se o tzv. Vytesanou cestu, která vede z části vytesaný kamenný úvozem, před kterým jsou na přední straně kamene obrázky svatých.
157	Johnova kaple	50.8435497N, 14.4308747E	Architektura	Jedná se o kapli Panny Marie též Johnovu kapli, vybudovanou v roce 1760.
158	Řada řopíků	50.8383336N, 14.4128675E	Historie	Původní pohraniční lehké opevnění, železobetonové pevnosti, stavěné v letech 1935-1938 na obranu republiky před nacistickým Německem.
159	Mokřad	50.8318964N, 14.4264717E	Voda	Vlhká oblast s dostatkem nadzemní vody.
160	Všemilská planina	50.8419239N, 14.3655533E	Příroda	Rozsáhle louky na území pojmenované Folga.
161	Starý mlýn	50.8526175N, 14.3761589E	Architektura	Zrekonstruovaná budova z roku 1698 slouží dnes jako pension, dříve sloužila jako mlýn.

Číslo	Atraktivita	GPS souřadnice	Typ atraktivity	Krátké informace
162	Trpasličí skála	50.8499383N, 14.4170411E	Architektura	Skála se sedmi vytesanými trpaslíky společně se Sněhurkou. Skálou procházejí schody a jedná se zhruba o 30 m dlouhou cestu. Vznik roku 1833 místním lidovým umělcem Ernestem Wahrem.
163	Křížový vrch (408 m. n. m.)	50.8532033N, 14.4193692E	Kopec	Nezalesněný kopec, který nabízí výhled do všech stran, na jeho vrcholu stojí dřevěný kříž. Místo je často vyhledáváno fotografy.
164	Jetřichovice	50.8522206N, 14.3958944E	Architektura	Ves Jetřichovice jsou jedním z turistických center Národního parku České Švýcarsko především kvůli okolní krajině. Nalezneme zde památky po lidové architektuře.
165	Skalní kaple	50.8647158N, 14.3771942E	Architektura	Výklenek vytesaný do skály, který nechala vytesat roku 1740 Marie Anna Knyová, uvnitř obraz sv. Ignáce – jezuitský patron.
166	Kříž	50.8573139N, 14.3913883E	Historie	Kamenný pomník s křížem na vrchu, v blízkosti se nachází cedule informující o přilehlém Pfeiferově lesíku.
167	Skalní útvary	50.8661539N, 14.3698986E	Skály	Cesta, která vede mezi skalami.
168	Vysoká Lípa	50.8559783N, 14.3498906E	Architektura	Vesnice s několika roubenými a hrázděnými chalupami, které jsou v chráněné památkové zóně.
169	Hofberk	50.8559733N, 14.3438597E	PP	Významné květnaté luční společenstvo. Typická mělká půda s pískovcem, skalní výchozy a přítomnost čedičových vyvřelin. Zřízená byla vyhláškou Správy CHKO Labské pískovce č. 1/2002, od 10.11. 2000.
170	Okraj skal	50.8586147N, 14.3463811E	Vyhlídkové místo	Vyhlička Na Zámečku nabízí jedinečný výhled do celého okolí.
171	Údolí	50.8586833N, 14.3710158E	Příroda	Cesta vedoucí Dlouhým a Kolouščím údolím.
172	Skalní útvary	50.8653867N, 14.3670125E	Skály	Vlčí důl nacházející se mezi skalními útvary.
173	Pod Šaunštejnem	50.8665717N, 14.3545456E	Rozcestník	Rozcestník Pod Šaunštejnem, který láká na bývalý hrad Šaunštejn do NP České Švýcarsko.

Zdroj: Vlastní sestavení